

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 20.

Tisdagen den 3 April.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Herr Statsrådet *Themptander* aflemnade Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående inrättande af en postsparbank för riket.

Herr Grefven och Talmannen mottog denna proposition med förklarande, att densamma skulle af Kammaren i grundlagsenlig ordning behandlas.

Den Kongl. propositionen blef härpå föredragen och bordlagd.

Anmäldes och bordlades Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående förändringar i postbefodringsafgifterna för tidningar och tidskrifter m. m.

Tillkännagafs, att Kanslisten i Kammarens kansli B. Fock på begäran entledigats från sin ifrågavarande befattning, samt att e. o. tjänstemannen i Kongl. Telegrafstyrelsen T. Engelhart utsetts till kanslist i den sålunda uppkomna ledigheten.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Lag-Utskottets den 31 sistlidna Mars bordlagda utlåtanden N:is 20—22.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att på föredragningslistan för nästa sammanträde skulle sättas främst bland utskottsutlåtandena det denna dag första gången bord-

lagda betänkandet och sist de denna dag för andra gången bordlagda ärendena.

Kammaren åtskildes.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 4 April, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 28 sistlidne Mars.

Föredrogs och hänvisades till Stats-Utskottet Kongl. Maj:ts under gårdagen bordlagda nådiga proposition till Riksdagen, angående inrättande af en postsparbank för riket.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Bevillnings-Utskottets sistlidne dag bordlagda betänkande N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående förändringar i postbefordringsavgifterna för tidningar och tidskrifter m. m.

Föredrogs å nyo och biföllos Lag-Utskottets nedannämnda, den 17 och 21 nästlidne Mars bordlagda utlåtanden:

N:o 15, i anledning af väckt motion om upphäfvande af eller undantag från stadgandet i § 7 mom. 1 af förordningen den 21 December 1857 om egors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängselskyldighet;

N:o 16, i anledning af väckt motion om ändring i gällande stadgande om val af ledamot i egodelningsrätt; och

N:o 17, i anledning af väckt motion om ändring i 9 § 2 mom. i förordningen den 17 Maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting.

Föredrogs å nyo Lag-Utskottets den 17 och 21 i nästlidna månad bordlagda utlåtande N:o 18, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ansvar för vissa af fiskare i Nordsjön begångna förbrytelser.

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.*

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att utlåtandet skulle företagas punktvis till afgörande, dervid först förslaget särskilda paragrafer skulle hvar för sig i ordningsföljd föredragas, samt derefter den föreslagna förordningens rubrik, och sist Utskottets hemställan.

I enlighet härmed föredrogs nu

§ 1.

Herr Adelsköld: Jag brukar i allmänhet icke uppträda i lagfrågor; ty det är alltid vanskligt för en icke-jurist att ingå i meningsbyte med herrar lagtolkare ex professo, och i denna fråga kommer det antagligen att blifva så mycket svårare, som jag till motståndare antagligen får en sådan man, som Lag-Utskottets ärade ordförande, och der det gäller ingenting mindre än att vinna Kammarens bifall till ändring i en Kongl. proposition, som af "vederbörande" förordats och af Lag-Utskottet blifvit enhälligt tillstyrkt.

Då emellertid frågan gäller en hel fiskarebefolknings väl eller ve, och det, i fall den Kongl. propositionen vinner Riksdagens bifall, erfordras betydliga anslag af svenska staten för att uppehålla den konvention, som här är ifrågasatt, då det vidare gäller att förekomma antagligen blifvande politiska förvecklingar med mäktiga stater, anser jag saken hafva den stora vigt, att alla konsiderationer böra vika, och jag hoppas att de skäl, jag kommer att andraga för min åsigt, skola befinnas vara sådana, att de skola undanrödja vanskligheterna, och att det skall lyckas mig vinna Kammarens bifall till *afslag* på den Kongl. propositionen. Hoppet att så skall ske har gifvit mig mod att börja en strid, uti hvilken alla chanserna att vinna äro på mina motståndares sida.

Jag ber att få förutskicka den anmärkning, att mitt yttrande stödjer sig på dels den erfarenhet om hafsfisket, jag vunnit under flere somrars vistelse i bohuslänska skärgården, dels de upplysningar, jag erhållit af personer, som hafva en mångårig erfarenhet om bohuslänska fisket och fiskerier i allmänhet, och dels slutligen genom ett *noggrant studium af Lag-Utskottets betänkande*.

Jag ber tillika få nämna, att jag, likasom förmodligen Kammarrens ledamöter i allmänhet, från början icke fäst så synnerligt

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

stor vigt vid denna fråga, men när jag kom att läsa rubriken på detta utskottsbetänkande och fann, att det rörde *förbrytelser, begångna af fiskare i Nordsjön*, och jag känner, huru laglydiga och redbara våra svenska fiskare äro, fann jag saken underlig och värd uppmärksamhet, och detta var anledningen till, att jag genomläste Lag-Utskottets betänkande med större uppmärksamhet än jag kanske eljest skulle hafva gjort.

Jag fann då redan på 6:te sidan af betänkandet, att Lag-Utskottet yttrat, att möten mellan svenske och utländske fiskare på Nordsjön "alltid varit af fredlig art", och Utskottet tillägger: "svenska besättningarna bestå af sjelfegande män och ofreda aldrig någon, hafva ej heller i mannaminne af andra ofredats eller lidit skada. Af möjligen illasinnade hafva de ej heller något att frukta, emedan de svenska fiskefartygen i regel äro dubbelt starkare bemannade än de andra nationernas fiskefartyg, å hvilka besättningen till stor del består af minderåriga lärlingar, och hvilka dertill vanligen sakna skeppsbåt att borda andra med." När jag läste detta och sammanställde det med rubriken, så kan jag icke neka till, att jag blef litet förvånad öfver hvad som egentligen afsågs med att införa de af Kongl. Maj:t föreslagna stränga lagbestämmelserna och derigenom just skapa brott, som för närvarande icke begås.

Anledningen till den konvention, som föranledt Kongl. Maj:ts förslag till lagändringar i syfte att kunna biträda konventionen, var, såsom herrarne känna af Lag-Utskottets betänkande, ordningar, som begåtts i *södra delen af Nordsjön*, och för att göra saken åskädligare för Kammarens ärade ledamöter har jag gjort upp en karta, som jag med Herr Talmannens benägna tillåtelse hängt upp på väggen här midt emot, hvilken karta visar platsen, *der ordningar begåtts, i södra delen af Nordsjön*, och jemväl angifver den plats, *der svenska fiskare bedrifva sina fisken, vid Norges södra kust i nordöstra delen af Nordsjön*. I södra delen af Nordsjön bedrifves fisket i mycket stor skala af flere nationer, såsom holländare, tyskar, fransmän och belgier, eller de nationer, som ligga omkring denna del af detta haf. Alla dessa idka der fiske i stor skala, blandade om hvarandra. Ordningar hafva der på senare tider uppstått derigenom att spekulativt folk skickat ut fartyg, lastade med bränvin, tobak och åtskilliga andra goda saker, eller med andra ord flytande krogar, till fiskarbåtarna, och besättningarna, hvilka egentligen bestå af sammanrafsadt pack af åtskilliga nationaliteter, hafva bytt sig till nämnda godsaker mot fisk, som stulits från rederierna. När detta oskick börjat gå för långt, fann engelska regeringen sig föranlåten att göra framställning till andra intresserade makter om en konvention för att stäfja ordningarna. Detta var anledningen till kongressen i Haag 1881. Vid denna kongress representerades Sverige af Professor Smitt, och jag har anledning tro, att det är mycket på grund af hans medgörlighet, som konventionen blifvit så ofördelaktig för svenska undersåtar.

Såsom herrarne nu finna, var anledningen till konventionen

oordningar, hvilka blifvit begångna i *södra och sydvästra* delarne af Nordsjön, men då våra fiskare drifva sina fisken i *nordöstra* delen af samma haf, är det tydligt och klart, att de svenska fiskarena icke varit af dessa oordningar berörda. Detta framgår ock af hvad Lag-Utskottet, såsom jag nyss anfört, yttrat derom, att "några kollisioner mellan svenske och utländske fiskare icke i mannanne inträffat".

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

För att nu göra saken ännu tydligare, skall jag bedja att ur Lag-Utskottets anförande få uppläsa hvad som rörer de sätt, hvarpå fisket bedrifves, emedan det är nödvändigt att, för frågans bedömande, känna till, hurudana de olika fiskesätten äro. Lag-Utskottet säger derom sid. 4: "fisket i Nordsjön bedrifves af andra nationer än de skandinaviska hufvudsakligen på tvenne helt skiljaktiga sätt, hvilka erfordra olika fiskefartyg, garn och öfrig fiske-redskap. Det ena är fisket med *släpnot (trawl)*, det andra fisket med *drifgarn*."

"Fisket med släpnot bedrifves från stora fartyg af omkring 36 till 70 tons dräktighet. Hvarje fartyg är försedt med en stor bom af trä, med tung jernskoning i ändarne samt med ett dervid fäst, till formen en pung liknande, långt nät. Vid fiske nedsänkes bommen med det dervid fästa nätet i vattnet och sjunker till följd af sin tyngd till botten. Bommen och nätet släpas sedermera å sjöbotten efter fiskefartyget förmedelst ett i bommens ändar fäst tömformigt tåg, vid hvars midt är fastgjord en lång grof tross, som med sin andra ända är angjord vid fartyget. Upptagandet af bommen med dertill hörande nät, som är ett särdeles tungt arbete, sker medelst vindspel. Af det sagda följer, att släpnot-fiskare uteslutande afse att fånga sådan fisk, som går nere vid sjöbotten.

"Drifgarnsfiskefartygen äro af 30 till 40 tons dräktighet och uteslutande afsedda för fångst af sill och makrill, hvilka gå i stora stim från en till två famnar under vattenytan. Dessa fartyg äro utrustade med garn och dertill hörande nödiga varp och flöten. När garnen äro utkastade, kunna de sträcka sig ända till en och en half engelsk mil från fiskefartyget, vid hvilket en garnlänk är angjord. Garnen äro omkring sex fot djupa och så anordnade medelst flöten, varp och sänklod, att de, utkastade, stående upprikt i vattnet flyta några fot under vattenytan. När garnen träffa fiskstimmen, fastna fiskarne i maskorna å garnen och, då de icke kunna sjelfva frigöra sig, halas de med garnen in å fiskefartyget. Drifgarnsfiskarena pläga utkasta sina garn" — jag herre särskildt fästa uppmärksamhet vid de följande orden — "*vid eller omkring tiden för solnedgången och åter hala in dem vid eller omkring tiden för dagbräckningen*" — således under natten — "så att under den tid, som garnen ligga ute i sjön, drifgarnsfiskefartygen drifva för vinden vid garnens hufvudmassa såsom vid ett ankare. Det tunga arbetet med att hala in drifgarnen erfordrar en tid af omkring tre till fyra timmar.

"Häraf förklaras ock en stor del af konventionens viktigaste bestämmelser, hvilka just afse att skydda *drifgarn* för släpnot-

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

fiskare.“ Jag ber herrarne observera Lag-Utskottets yttrande att konventionen tillkommit till drifgarnsfiskets fördel, hvilket icke idkas af våra fiskare.

Vi komma nu till de svenska fiskarena. Derom yttrar Utskottet: “Inom nordöstra delen af Nordsjön hafva nu af ålder fiskare från de bohüsländska fiskelägena idkat så kalladt storsjöfiske eller bankfiske med krok: de senare åren från 120 fartyg om tillsammanlagdt 4,000 tons drägtighet och med 1,200 mans bemanning. Detta fiske är helt och hållet allmogenäring, fartygen egas, rustas och bemannas af de fiskande sjelfva, som genom en inbördes assurancesförening dela förlusterna vid totala förlisningar.

“Svenskarnes fiskeplatser är den nordöstra delen af Nordsjön från 57:de breddgraden i syd till 61:sta och derutöfver i nord. Af ålder sträckte sig fisket endast till det så kallade *Jutska rifvet*, och först på senare tiotalen af år har det utsträckt till den så kallade *Jedderens bank* eller den “hafbro“, som utanför “stordjupet“ följer Norges kust. På dessa bankar hafva svenskarna *hitills varit ensamma*, med undantag af någon gång holländska reffiskare, som vårtiden sökt sig så långt.“

“Det svenska bankfisket bedrifves på väsentligen annat sätt än i allmänhet andra i Nordsjön fiskande nationers och tillgår sålunda: “Fiskarena uppsöka med lodet och efter på land tagna seglingsdirektioner de af gammalt såsom goda bekanta fiskeställena, kasta der ankaret och fiska med långa linor eller så kallade “backor“, hvilka sättas och *dragas afton och morgon* med skeppsbåtarna, hvaremot de andra i Nordsjön fiskande nationerna, som begagna bättre fartyg, sätta och draga sina backor från relingen. Backan ligger på botten och är försedd med draggar och bojar, för att hålla den fast och utmärka dess läge, samt är dessutom med en lång lina fäst vid det ankrade fartyget. Man utsätter stundom linor till en half geografisk mils längd, men vanligen blott till hälften. Svenske fiskare begagna på hvarje krok flöte af poppelbark, som håller agnet från botten, ett fiskesätt, som de andra nationerna icke begagna, och hvilket är en af orsakerna till de våras kända öfverlägsenhet i detta fiske. Den svenske fiskaren kan ock fiska på djupare vatten än de andra, som icke kunna draga upp linan från större djup än omkring femtio famnar, då deremot svenskarna kunna fiska på mer än dubbelt detta djup och erhålla större och bättre fisk, hufvudsakligen långa, då de andra fiska torsk.“

Jag ber herrarne särskildt observera, att svenska fisket, liksom drifgarnsfisket, bedrifves mellan solens ned- och dess uppgång, samt att Lag-Utskottet sagt att af dessa holländska fiskare de svenska aldrig blifvit ofredade.

Af det nu upplästa framgår tydligt och klart, att orsaken till kongressen varit afsigten att ordna fiskeriförhållandena i *södra* delarne af Nordsjön, äfvensom att svenska fiskeplatserna af ålder varit och äro i *nordöstra* delen af Nordsjön, samt att svenskarna der hitintills varit ensamma och hitintills aldrig lidit något intrång af andra nationers fiskare. Såsom saken nu står och såsom Lag-Utskottet

också har erinrat, hafva för svenskarne inga olägenheter inträffat och kunna icke heller inträffa, enär de utländska drifgarnsfiskarna icke våga lägga ut sina nät, der våra bankfiskare ligga förankrade, emedan de då skulle få dem sönderrifna, och följaktligen hade Sverige ingen anledning att deltaga i kongressen. Men då tydligen holländare, engelsmän och de andra nationerna, som fiska i Nordsjön, mycket gerna skulle se, att de kunde sträcka ut sina fisken äfven till de banker, der våra fiskare ligga, hvilket, som ofvan nämnts, nu icke låter sig göra, så hafva de begagnat tillfället inbjuda Sverige att deltaga i kongressen, der beslut fattats om sådana bestämmelser, som skulle göra det möjligt att undantränga våra fiskare från de banker, der de af ålder haft sin näring.

Jag skall nu bedja att få läsa upp en paragraf i konventionen, som tydligt och klart visar, att detta är afsigten, och att utlänningar genom densamma godkännande skulle vinna laglig rätt att undantränga våra fiskare, en sak som Sveriges ombud möjligen icke förstått. 14:de artikeln lyder nemligen sålunda:

“Mellan solens ned- och uppgång må fiskefartyg icke ankra i i de farvatten, hvarest fiske med drifgarn pågår.”

Om herrarne observerat hvad jag förut uppläst ur Lag-Utskottets betänkande rörande de olika fiskesätten, och jemföra detta med innehållet af denna paragraf, skall man lätt finna, att då våra fiskare för att kunna fiska måste ligga förankrade på banker mellan *solens ned- och uppgång*, eller *samtidigt* med att fisket med drifgarn sker, de utländska drifgarnsfiskarna genom konventionen gifvas laglig rätt till företräde, och således rätt att undantränga våra fiskare, hvilkas fiske icke kan bedrifvas utan att de få i fred ligga förankrade, så är det detsamma som att förbjuda dem att fiska. Det yttras äfven i de många petitioner, som inkommit till Bobusläns ombud vid riksdagen: “få vi icke ankra, så kunna vi icke fiska; och få vi icke fiska, hvad skola då vi och våra familjer lefva af.” Artikeln 17 innehåller ytterligare om samma sak: “I farvatten, hvarest fiske med drifgarn pågår, må garn eller annan fiskeredskap icke utsättas eller förankras.” Detta är en bestämmelse, som ytterligare skärper artideln 14 och som tydligen skulle omöjliggöra våra svenska bankfisken för framtiden eller åtminstone förorsaka sådant intrång, att förvecklingar och brott, som nu icke kunnat begås, derigenom rent af skapades eller åtminstone skulle blifva omöjliga att förekomma.

Man behöfver sannerligen icke vara mycket klyftig för att finna, hvilka fördelar som genom en sådan konventions godkännande skulle beredas *utlänningarne*, och för hvilka olägenheter, trakasserier och förluster våra stackars fiskare derigenom skulle blifva utsatte.

Såsom herrarne känna af Lag-Utskottets betänkande, har Sveriges ombud vid konferensen äfven varit ombud för Norge, men han måste, efter hvad det vill synas af Lag-Utskottets betänkande, från norska regeringen erhållit en särskild instruktion; och, att döma af Lag-Utskottets utlåtande, sid. 11, der det heter: — — — “till följd af hvilken inskränkning i höghetsrätten öfver kustvattnen ock Norge, enligt hvad förljudes, icke skulle vara villigt att för sin

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

del tillträda konventionen“, synes det som om norska regeringen icke skulle ingå på densamma; och på grund af enskildt meddelande, jag erhållit från Norge, tror jag mig kunna försäkra Kammarren att så är förhållandet.

Då nu förhållandena i afseende å norska fiskena och våra äro ungefär lika, förefaller det mig egendomligt, hur man här kan ens ifrågasätta att antaga en konvention, som vårt brödrarrike Norge icke kommer att antaga. Lag-Utskottet har också i slutet af sitt anförande inlagt åtminstone ett mellan raderna läsbart tvifvel om konventionens fördelar mot sitt eget förslag, då Utskottet kastat ansvaret på Kongl. Maj:t. Lag-Utskottet säger nemligen, sid. 11: “Utskottet anser för sin del att, om än *några olägenheter* skulle kunna uppstå af ett tillträdande till konventionen, fördelarne dock äro öfvervägande, och tryggar sig i detta hänseende äfven dervid att Kongl. Maj:t, som bäst bör vara i tillfälle att i frågan inhemta alla erforderliga upplysningar samt sedermera öfverskåda hithörande förhållanden och bevaka svenska undersåtars bästa, funnit det för svenske fiskare och skyddandet af deras rätt vara af vigt, att konventionen vinner anslutning äfven från svensk sida.“ Utskottet anser sig böra upplysa, att, innan Kongl. Maj:t bestämt sig för att föreslå de nya lagstadganden, hvarpå konventionens antagande berodde, Kongl. Maj:t hört Kommerskollegium och Generaltullstyrelsen, och har Kongl. Kommerskollegium i underdånighet tillstyrkt konventionens antagande med den sakrika upplysningen, att “ändamålet med den ifrågavarande konventionen syntes vara i högsta måtto beaktansvärdt“ och att, “enär svenskar, om ock i mindre skala än personer af annan nationalitet, deltaga i fisket i Nordsjön samt alltså äfven måste hemta fördel af att nuvarande rättslöshets- och oeffter-rättlighetstillstånd der upphör, Sverige för sin del icke heller lärer böra undandraga sig att biträda en dylik konvention“; och Generaltullstyrelsen har yttrat, att den “instämmer fullkomligt med Kommerskollegium i fråga om Sveriges deltagande i den föreslagna konventionen *med hänsyn till det gagn, densamma äfven för svenske fiskare bör kunna medföra*“ (!)

Såsom bekant är, föreskrifver Regeringsformens 10:de paragraf att föredragande departementschefen skall, innan ärendena framläggas för Konungen i Statsrådet, inhemta alla nödiga upplysningar från vederbörande embetsmyndigheter, på det att frågan må blifva fullt utredd. Som herrarne nyss hört, har Herr Departementschefen emellertid icke funnit nödigt infordra utlåtanden från andra “vederbörande“ än Kommerskollegium och Generaltullstyrelsen och derpå erhållit de upplysande svar, jag nyss haft äran anföra. För min del har jag likväl funnit det något oförklarligt, att föredragande Departementschefen icke ansett nödigt eller lämpligt att höra fiskerikomitén, som vid tillfället var samlad, och ännu mera förvånande har det förefallit mig, att vederbörande departementschef icke infordrat upplysningar från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Bohuslän, som naturligtvis bäst varit i tillfälle att lemna de tillförlitligaste upplysningarna om fisket i bohuslänska skärgården. Vidare synes mig föredragande departementschefen, då det gälde en strafflag, der det

förekommer fängelsestraff, hafva bort höra Fångvårdsstyrelsen för att få utbrönt, huruvida fängelser, hvilka antagligen ofta skulle komma att begagnas, finnas för detta ändamål disponibla, och slutligen, då i konventionens 26:te artikel säges, att "uppsigten öfver fisket skall utöfvas af örlogsfartyg, tillhörande de höga kontraherande makterna", synes mig tydligt och klart, att konventionen ålägger de kontraherande makterna att hålla sådana fartyg, att bevaka fiskarens rättigheter och uppehålla ordningen, hvadan det enligt min tanke varit i sin ordning, att föredragande departementschefen infordrat Förvaltningens af sjöärendena yttrande, huruvida vi hafva sådana örlogsfartyg, som kunna hålla sjön under vinterstormarne, hvilket jag för min del betviflar, och, om så icke är förhållandet, till Kongl. Maj:t ingå med hemställan om nådig proposition till Riksdagen om anslag till anskaffning och underhåll af sådana fartyg — ty om man också möjligen skulle kunna komma ifrån den saken, kan jag dock icke föreställa mig, att Kongl. Maj:ts regering skulle vilja lemna polisuppsigten öfver svenska undersåtar i utländska kryssares händer; ty gifvet är, att, om denna uppsigt lemnas åt andra nationers örlogsmän, desse företrädesvis komma att bevaka sina egna landsmäns intressen, och våra — ja de finge böja nacken under ferlan.

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Fort.)

Jag hoppas att ofvan sagda skall vara tillräckligt att visa konventionens olägenheter och jag vill icke längre upptaga Kammarens tid. Af hvad jag haft äran anföra bör det nemligen vara tydligt och klart, att för närvarande icke något behof finnes att ingå på denna konvention, hvars antagande säkerligen skulle komma att leda till politiska förvecklingar, svårigheter och obehag af mångahanda slag, och att Sverige likasom Norge således icke bör biträda densamma. Om det möjligen i framtiden skulle visa sig, att den kunde blifva nyttig, ja då skall jag icke vara emot att den antages, och att således äfven de lagstadganden, som Kongl. Maj:t i sådant syfte föreslagit, blifva godkända, men jag vill först hafva bevis på att ett sådant behof finnes, innan jag för min ringa del kan tillstyrka förslaget, hvarför jag för det närvarande vördsammast får yrka afslag på den Kongl. propositionen och Utskottets tillstyrkan af densamma.

Herr Statsrådet von Steyern: Kammaren har redan genom Lag-Utskottets betänkande och genom den föregående talarens anförande fått upplysning om de två hufvudsakliga sätt, på hvilka storsjöfisket idkas i Nordsjön, nemligen dels med drifgarn och dels med släpnot. Kammaren torde också hafva funnit, att ett sådant redskap som släpnoten med sin tunga jernbeslagna träbom och dervid fästade grofva ketting eller tross är egnadt att förderfva hvarje annat fiskeredskap, öfver hvilket det släpas. Man kan också säga, att hufvudändamålet med den föreslagna konventionen varit att gifva drifgarnsfisket ett väl behöfligt skydd mot släpnotsfisket. Sitt uttryck har detta sträfvande funnit hufvudsakligen i art. 19, der det heter, att om de, som fiska med släpnot, finna sig i sigte af andra, som fiska med drifgarn, åligger det de förra att hålla

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

sig undan, vid äfventyr att ersätta den skada, som förorsakas genom en kollision, så vida de ej kunna styrka, att skadan ej uppkommit genom deras förvällande.

Det har likaledes blifvit erinradt, att i nordöstra delen af Nordsjön, vid kusterna af Norge och Danmark, idkas ännu ett tredje slag af fiske, hufvudsakligen af danska och svenska fiskare. Detta fiske bedrifves icke med not eller nät, utan med ref och krok eller, såsom det kallas på platsen, med linor eller backor. Äfven detta fiske har genom konventionen blifvit tillförsäkradt samma skydd, gent emot släpnotsfisket, som drifgarnsfisket. Detta framgår, såsom man finner, af den af mig nyss återopade art. 19 i konventionen. Nu har emellertid den föregående talaren förmenat, att våra svenska backefiskare icke behöfva ett sådant skydd, och detta af hvarjehanda skäl. Våra fiskare skulle nemligen hittills hafva så godt som ensamme drifvit sin näring på dessa platser och der aldrig kommit i beröring med några släpnotsfiskare. Och äfven om det skett, skulle släpnotsfiskarna icke kunna göra våra fiskare någon skada, emedan dessa sätta ut sina backor på större djup än att de kunna af släpnoten uppfångas; och dessutom visste släpnotsfiskaren, att, om han kunde fånga svenskarnes backor, de vid backorna fästa draggar skulle förstöra hans släpnot, hvarför han undveke att komma i beröring med dem. Jag vet icke, hvarifrån dessa uppgifter äro hemtade, men säkert är, att de stå i bestämd strid med de upplysningar, som lemnats af Sveriges och Danmarks ombud vid konferensen i Haag. Jag har i anledning af Lag-Utskottets betänkande samtalat med det svenska ombudet, och han har upplyst mig om, att det icke är med sanna förhållandet öfverensstämmande, att vi fiska ensamma på det så kallade Jutska refvet och Jedderens bank. Släpnotsfiske bedrifves nemligen i stor utsträckning af flere nationer på vestra kusten af Jutland och fortsättes, ehuru i mindre skala förbi Jutska refvet och vidare öster ut ända till Skagens udde. Vidare har han uppgifvit, att de svenska fiskarna ej lägga sin redskap på så stort djup, att den icke mycket väl kan uppfångas af släpnoten, och slutligen har han förklarat, att den uppgiften, att släpnotsfiskaren skulle frukta våra backefiskares draggar, är desto mer osannolik, som dessa draggar äro så små och så lätta, att de utan svårighet bortföras af släpnotsens bom utan att komma i beröring med själfva nätet. Dessa uppgifter bestyrkas i väsentlig mån af ett yttrande, som det danska ombudet afgaf till konferensens protokoll, så lydande:

“Sedan många år beklaga sig fiskarna på Jutlands vestra kust bittert öfver släpnotsfiskarna, men danska regeringen har ej funnit det möjligt att försvara dem utom Danmarks sjöterritorium. Under de senare åren har en dansk kryssare varit stationerad vid kusten, och under de två sista har jag varit chef på denna kryssare. Klagomålen hafva mångdubblats i och med den stora utveckling, släpnotsfisket tagit. Släpnotsfiskarna bry sig ej om backefiskarna, släpa med sig deras backor och detta månggång i fullt uppsåt att skada. Sistlidna vår till exempel passerade

två släpnotsfiskebåtar förbi en dansk, som hade sina backor ute omkring två mil från kusten. Omedelbart derpå kastade de sina släpnotar i hafvet, återvände och passerade så nära dansken, att de förde med sig backorna. En af båtarna, som anhölls af dansken, återlemnade en del af backan, men den andra försvann med återstoden. Jag har ofta haft tillfälle att jaga släpnotsfiskare från vår kust. Hvärest jag stundom funnit dem på mindre än en mils afstånd, härjande och plundrande hafvets botten med sina oerhörda notar; våra backefiskare stiga då i land och våga ej begifva sig ut på fiske, vetande af bitter erfarenhet, att släpnotsfiskarena, som känna sig starkare, icke akta någonting. Våra fiskare känna sig så redlösa gent emot släpnotsfiskarena, att de skynda sig att upptaga backorna, så snart de sistnämnde nalkas.“

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

På dessa motiv stödde det danska ombudet sitt yrkande, att de trakter, der backefiske idkas, måtte innefattas under konventionens bestämmelser. Han gjorde det således till sin uppgift att skydda de så kallade allmofiskarens rätt och ansåg sig hafva vunnit detta mål, då han lyckats genomdrifva, att konventionen fått den lydelse, den nu har.

Efter dessa uppgifter torde Kammaren finna, att vi genom att biträda konventionen skulle vinna en stor fördel för våra fiskare, derigenom att de befriades från släpnotsfiskarens intrång, ett intrång, som, derest vi icke antaga konventionen, skall blifva vida svårare än det nu är, emedan dessa fiskare, då de finna svårigheter genom konventionen lagda i vägen för deras fiske i andra delar af Nordsjön, naturligtvis komma att kasta sig in på de platser, der våra fiskare idka sin näring, och der de ej hafva att vänta annat motstånd än det vi utan andras biträde kunna prestera. Frågan blir då, om vi äro så beredda att med egen makt och med egna tillgångar skydda våra fiskare, att vi kunna visa ifrån oss det skydd, traktaten utlofvar, och hvilket samtliga i traktaten deltagande makter äro pligtiga att upprätthålla.

Men, säger man, det är godt och väl, att våra backefiskare blifvit tagna i samma skydd som drifgarnsfiskarena gent emot släpnotsfiskarena, men det är dock en försummelse, att man icke tillsett, att idkarne af de båda förstnämnda slagen af fiske också blifvit sinsemellan likställda. Att så icke skett, sluter man af två artiklar i konventionen. Den ena är den 14:de, der det heter, att mellan solens ned- och uppgång, må fiskefartyg icke ankra i de farvatten, hvarest fiske med drifgarn pågår. Detta stadgande är emellertid helt naturligt, därför att drifgarnsfiske icke kan pågå annat än nattetid, och den, som kastar ankar nattetid på en plats, der drifgarn äro utlagda, kan knappt undgå att skada drifgarnen. Men backefisket drabbas ej af förbudet, ty backorna utläggas och vittjas om dagen eller på sådana tider, då hvar och en kan se och undvika drifgarnen. Det andra stadgandet innehåller i artikeln 17 af konventionen, som lyder: "I farvatten, hvarest fiske med drifgarn pågår, må garn eller annan fiskeredskap icke utsättas eller förankras." Af den engelska och franska texten, efter hvilka den svenska kungörelsen i ämnet skulle komma att utfärdas, fram-

Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)

går, att detta stadgande icke betyder något annat, än att i farvatten, der drifgarn redan äro utsatta, får man icke utlagga garn eller annan fiskeredskap öfver drifgarnen eller så nära derintill, att kollision måste uppkomma. Detta synes vara en billig fordran, då man ju måste erkänna, att svenskarne icke hafva någon rätt att med andras uteslutande drifva fiske i dessa trakter. Det är en grannlagenhet, som hvar och en, hvilken har grannar, lika berättigade som han sjelf, gerna underkastar sig för grannsämjans skull. Men — kan man fråga — hvarför ålägger man ej drifgarnsfiskarena samma grannlagenhet gent emot backefiskarena; hvarför har man icke förbjudit de förre att föra fram sina garn så, att de komma att passera öfver förut utlagda backor? Om svaret på denna fråga hafva förslaget motståndare sjelfva dragit försorg. I deras till Lag-Utskottet ingifna skrifter, ur hvilka Utskottet meddelat utdrag, säges det, såsom man finner i Utskottets betänkande, sid. 8: "Drifgarnsfiskare kunde icke skada våra fartyg, ej heller dess redskap; några bojor kunde möjligen förloras, det vore allt; men deremot kände drifgarnsfiskaren allt för väl, att om hans garn drefve ned på det förankrade svenska fartyget, uppstode en kollision, som han icke utan skada för sig sjelf kunde klargöra." Det behöfves således icke något förbud mot att föra drifgarn öfver utlagda backor, ty det är något, som förbjuder sig sjelf, i ty det icke kan ske, utan att väl drifgarnen men icke backorna taga skada. Deremot är det möjligt att lägga backor öfver utlagda drifgarn, så att dessa men ej backorna förstöras, och därför måste sådant förbjudas. Den inskränkning, man fordrar af oss, består alltså icke i någonting annat, än att vi afstå från att fiska på ett sätt, som kränker andras rättigheter, lika goda som våra. För min del kan jag därför icke förstå, huru man kan påstå, att denna konvention skulle gå ut på eller ens kunna hafva till följd att kränka backefiskarens rätt, då den tvärtom afser att skydda dem. Den gifver dem bättre rätt än släpnotsfiskare, och den ställer dem lika med drifgarnsfiskare, ty det företräde, som kan synas tillerkännas dessa, är, såsom jag visat, endast skenbart.

Detta skenbara företräde, det enda, som kunnat åberopas mot konventionen, har emellertid den siste talaren funnit vara så anmärkningsvärdt, att han anser Riksdagen böra afslå den Kongl. propositionen och derigenom sätta Kongl. Maj:t ur stånd att för närvarande ingå på konventionen. Det kan då icke vara ur vägen att se till, hvad vi skulle vinna genom ett sådant förfarande. Icke må man tro, att vi derigenom skulle försäkrat oss om att få behålla den så mycket beprisade rättigheten att lägga ut våra backor så, att de komma i kollision med andras drifgarn. Följden af vårt nekande blir ej att traktaten icke kommer till stånd. Tvärtom existerar den redan mellan de öfriga makterna, och med eller mot vår vilja omfattar den jemväl de trakter, der våra fiskare drifva sin näring. Detta har skett på grund af enträgna framställningar från Danmark, vid hvars kuster dessa fiskeplatser äro belägna. Då samtliga dessa makter kommit öfverens om vissa bestämmelser, som de ansett nödiga för fiskets bedrivande i Nord-

sjön, är det då sannolikt, att en enda makt, som ej har någon rätt att med andras uteslutande idka fiske på någon plats i Nordsjön, som ej ens har någon strand vid detta haf, skulle få saklöst öfverträda dessa bestämmelser och derigenom på vissa platser göra konventionens verkningar om intet? Tvärtom är det min öfvertygelse, att vi just i det hänseende, hvarom jag nu talar, komma i en vida sämre ställning genom att afslå konventionen än genom att biträda densamma. Om vi biträda den, så kunna vi, om vi råka att bryta mot dess bestämmelser, åtminstone vara försäkrade om att blifva behandlade efter laga former, nemligen efter de former, som genom konventionen bestämmas, men om vi stå utom konventionen och göra andra fiskare förfång, då hafva vi stält oss alldeles rättslösa, så vida vi icke sjelfve kunna skaffa oss rätt.

Om vi således icke kunna vinna något på att hålla oss utom konventionen, så är det deremot uppenbart, att vi gå miste om ganska stora förmåner. Jag har redan nämnt det skydd, vi skulle vinna mot släpnotsfiskare. Och andra fördelar, som konventionen skulle medföra för de svenska fiskarena, har Lag-Utskottet i kort-het anfört på sid. 10. Så tillförsäkrar art. 15 dem att ostörda få fortsätta det fiske, de redan begynt. Art. 18 förbjuder andra fiskare att haka fast vid deras bojar. flöten o. s. v. Art. 21 förbjuder andra fiskare, som fångat deras backor, att kapa dessa, eller ock ålägger artikeln de förre att strax återknyta delarne, om det befunnits nödvändigt att kapa backorna för att komma klar. Art. 22 skärper ytterligare eganderättens heigd i detta hänseende, och art. 25 garanterar dem att återfå den förlorade redskap, som af andra fiskare bergats.

Hvad slutligen beträffar den förre talarens aumärkning, att åtskilliga myndigheter icke blifvit i ärendet hörda, så medgifver jag, att det skulle ländt till ytterligare upplysning, om man inhemtat yttrande af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län, men deremot kan jag icke inse, hvad Fångvårdsstyrelsen skulle hafva med saken att skaffa. De svenska fiskare, som förgått sig, skulle dömas i Sverige, och hittills har jag icke hört, att man varit i villrådighet om, hvar man skolat förvara de vid landets domstolar till fängelsestraff dömda förbrytare, utan att man derom behöft fråga Fångvårdsstyrelsen till råds.

Herr Adelsköld: Det kunde visserligen vara mycket af hvad som blifvit yttradt från statsrådsbänken, som borde besvaras, men jag vill nu endast fästa mig vid något deraf. Först beder jag då få äran meddela, att hvad jag uppläst ur Lag-Utskottets betänkande är hvad Utskottet anfört såsom sin uppfattning af frågan. och således icke min enskilda mening ehuru den dermed öfverensstämmer. Vidare yttrade den ärade talaren, att vi icke skulle vara ensamme om vårt nuvarande storfiske. Går man till Lag-Utskottets utlåtande, så säges emellertid der tydligt och klart, att våra fiskare hittills hafva varit så godt som ensamme på dessa platser, der ingen oroat dem, och då för öfrigt de upplysningar, som jag sjelf under mitt vistande i skärgården inhemtat eller el-

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön
(Forts.)*

Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)

jest på enskild väg bekommit, noga öfverensstämma med Lag-Utskottets bestämdt uttalade påstående, är jag ledsen nödgas säga, att den högt ärade talaren erhållit origtiga uppgifter.

Ytterligare uppgafs, att fisket med s. k. backor idkas om *daggen*. Om detta vore förhållandet, så skulle faran för sammanstötningar mellan främmande fiskare och våra ej vara så stor, men uppgiften öfverensstämmer hvarken med hvad Lag-Utskottet yttrat eller med verkliga förhållandet, ty backefisket börjas alltid vid tiden för solens nedgång och pågår till solens uppgång eller *samtidigt* med drifgarnsfisket, och detta förhållande skulle just gifva anledning till kollision, om drifgarnsfiskarena gäfves laglig rättighet att undantränga backefiskarena.

Hvad sedan danskarnes fiske beträffar, hvarom också nämndes något, så har äfven Lag-Utskottet yttrat sig derom, hvilket jag skall be att här få uppläsa. Å sid. 9 i Lag-Utskottets betänkande heter det: "Söder om denna linie låge den *för svenske fiskare* så viktiga sträckning, som bure namnet Jutska refvet, och djupen der vore ingalunda större än i vestra delarne af samma linie. Konferensens förhandlingar utvisade, med hvilken ifver danska ombudet fordrat detta områdes upptagande inom gränserna för den blifvande konventionens giltighet, och man skulle från svensk sida helt säkert icke hafva lyckats hindra uppfyllandet af denna fordran." För min del finner jag det öfverraskande, att Lag-Utskottet anfört detta som ett skäl för konventionens antagande, ty det bevisar endast, huru väl det danska ombudet vid konferensen bevakade sitt lands intressen. Vidare yttrades från statsrådsbänken, att efter hvad som redan passerat kunde han för sin del ej finna annat, än att vi skulle vara bundne af konventionens bestämmelser, äfven om vi ej antog densamma. Detta yttrande förefaller egenomligt från statsrådsbänken, och jag kan icke tänka mig möjligheten af något sådant som att de utländska makterna skulle, såsom svenska regeringens representant i Kammaren synes göra, anse konventionen vara gällande förr oss, om Riksdagen vägrade ingå på densamma, och jag tror icke, att dessa makter — om vi afslå konventionen — skola våga förgripa sig på svenska undersåtar och insultera vår flagga.

Bedömandet af frågan huruvida denna konvention skulle blifva fördelaktig eller menlig för svenska fiskarena beror äfven derpå, huruvida det s. k. holländska drifgarnsfisket kan vara så lönande, som vårt ombud vid konferensen, Professor Smitt, uppgifvit; och jag tror svenska regeringens anslutning till konventionen mycket berott på att vårt ombud vid konferensen är en så varm vän af drifgarnsfisket, att han för sin del godkämt upptagandet i konventionen af art. 14 och 17 för att tramtvinga detta slags fiske utanför Bohusläns kust. Att det emellertid ej är så obestriddigt, att drifgarnsfiske lämpar sig för dessa vatten, skall jag nu be att genom några handlingar få visa. Mången anser, att folkmöten icke hafva någon större betydelse, men då i en fråga sådan som den föreliggande ett folkmöte i skärgården, som nästan uteslutande bestod af fiskare, d. v. s. fackmän, yttrat sig, torde man vara be-

rättigad att tillerkänna dess resolution en viss betydighet. Jag syftar här på den resolution, som nyligen fattades af ett folkmöte i Orousts och Tjörns fögderi, hvilket var besökt af omkring 70 personer, dels fiskare, dels hemmansegare från alla socknar af Oroust och Tjörn. Det heter deri: "lika enhälligt enades mötet om det uttalandet, att drifgarnsfisket, till följd af naturliga hinder, icke kan hafva någon framtid för sig vid Bohusläns kust såsom ersättare af det allmänt brukade vadfisket, hvadan den fackman, som af en framstående talare vid riksdagen åberopades till försvar för drifgarnsfisket, icke ansågs hafva på minsta vis uttalat allmänna meningens åtminstone i den betydliga del af bohuslänska skärgården, som på detta möte var representerad. Fackmän från Orousts fiskelägen instämde enhälligt uti denna resolution, hvilken äfven, i samband med de öfriga, skulle meddelas ortens riksdagsman.

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

Vidare förekommer i tidningen "Bohusläningen" för den 12 sistlidne Mars följande angående skilnaden mellan fisket med drifgarn och fisket med snörpevad, hvilket sistnämnda slags fiske på sista tiden börjat användas och visat sig mycket fördelaktigt, ehuru Professor Smitt icke tycker om det:

"Af tidningarne och Professor Smitts berättelse ser man, att garnbåtarna högst förtjenat 1,500 kronor, hvilket ju ej låter så illa, men med snörpevadarne fiskas något annat. Aron på Öckerö hade till i slutet af Februari fiskat för 35,000 kronor sill med snörpevad, och han fiskar ännu dagligen med sin vad i de djupa rännorna på Hakefjord så mycket sill han orkar uppdraga. En gång tog han så mycken sill i snörpevaden, att den ej förmådde upplyftas, oaktadt biträde af manskap från närliggande 6 jakter och en ångbåt, utan måste han låta sillmassan rinna ut. Marstrandsvaden, en vanlig vad, har fiskat för närmare 30,000 kronor; ja till och med Höviksnäsvaden har fiskat för något öfver 2,000 kronor. Allt detta har naturligtvis satt myror i hufvudet på folket här omkring, så att ungt folk och alla de som möjligen kunna användas vid sillvadar äro anställda som hel- eller halfflottemän.

"Med snörpevaden kan fiskas så utom- som inomskärs, ja den söker sig djupare ner, än med garnen; och då med en enda snörpevad kan (och det under ett sådant år som detta, hvilket med sin ostliga vind varit för garnfisket särdeles gynsamt) fiskas mera än med 20 st. garnbåtar, så behöfver man väl ej länge fundera på hvilket redskap som är bäst."

Vidare har jag här en rapport från Der Holländische Härings- und Frischtsichfang Emden — sid. 9 — af hvilken framgår, att anskaffningskostnaden för en båt för storsjödrijfarnsfiske uppgår från 20,000 till 25,000 floriner, d. v. s. 30- å 40,000 kronor, och årliga driftkostnaden till 13,420 floriner, d. v. s. omkring 20,000 kronor. Häraf är tydligt och klart, att sådana dyrbara redskap icke kunna anskaffas af våra fattiga fiskare, utan om man skulle vilja införa detta fiske, så måste det ske på samma sätt som i Holland och Tyskland, eller att rederier bildade sig, som anskaffade dem. Men hvad blefve följderna deraf? Jo, att våra fiskare förvandlades från sjelfgande män till rederiernas drängar, hvilket

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

vore detsamma som att på landbacken degradera en hemmans-egare till statkarl, och jag hemställer, huruvida det vore någon fördel.

Här har jag ytterligare utdrag ur en afhandling om "Norges Fiskerier", der det heter angående drifgarnsfisket med hänsyn till dess ifrågasatta användning vid norska vårsillfisket:

— — — "den skottske Maade at fiske paa er ikke alene langt kostbarere end vor, men den er ogsaa hos os under Vaarsildfiskeriet uanvendelig. De skottske Fiskerier drives nemlig for det meste kun i Sommernætterne. August är den bedste Fiskemaaned, medenst hos os Vaarsildfiskeriet foregaar paa den haardeste Aarstid da det er umuligt om Nætterne at ligge på Havet med Drivgarn."

Herr Smitt yttrar visserligen angående drifgarnsfisket i en nyss utkommen broschyr om Sveriges deltagande i Internationela Fiskeritutställningen i London 1883: "Inför Riksdagens Andra Kammare har ett intyg blifvit framlagdt, att t. o. m. en vadegare, som tillika idkat drifgarnsfiske efter sill förklarar det senare fisket vara förmånligare än vadfisket äfven under den tid, då detta senare pågår; och alla drifgarnsfiskare, som hafva förskaffat sig fullgod redskap, hafva under detta sitt fiske förtjenat mera än redskapens dubbla värde, hvilket för de flesta lyckats på omkring en månads tid. Bättre bevis på den stora betydelsen af drifgarnsfiskets införande vid sillfisket i Bohuslän torde ej af någon kunna begäras."

Detta stämmer emellertid icke väl öfverens med förut upplästa handlingar, och det finnes andra auktoriteter, som jag anser hafva ännu större betydelse, än Herr Smitt, hvilken endast praktiserat omkring två och ett halft år vid sillfisket, nemligen Doktor Ljungman och Fiskeriintendenten von Yhlen, af hvilka den förre varit i det närmaste 10 år och den senare 18 år sysselsatta med bohusslänska fisket. Doktor Ljungman yttrar i en "vördsam promemoria till chefen för Kongl. Civildepartementet, Rörande offentliga åtgärder med hänsyn till det rika Bohusslänska fisket" 1882, sid. 4 och 5:

"Beträffande sjelfva fisket är af en i ögonen fallande vigt, att detsamma börjar så tidigt som möjligt genast sillen landstött, hvardan fiske med drifgarn torde i en om ock jemförelsevis mycket begränsad skala böra med understöd af allmänna medel idkas för utvönandet af sillens närmande till kusten m. m., som för yrket eller vetenskapen är af vigt att erhålla kännedom om. (Jfr min vördsamma promemoria om drifgarnsförsök den 12 Febr. 1878). Såsom redskap för sillfångst i stort åter torde drifgarnen ej förtjena att vidare, än under föregående och innevarande århundraden redan skett, uppmuntras, enär de äro de ekonomiskt oförmånligaste af all sillfiskeredskap samt för den skull också endast komma till användning der, hvaräst annan förmånligare redskap ej kan begagnas, hvarförutom Sverige icke är i besittning af de för bedrifvandet af ett stort drifgarnsfiske efter sill i Skagerack och norra Kattegat förmånligast belägna platserna. Särskildt te sig dessutom drifgarnen oförmånliga med hänsyn till ett periodiskt fiske, sådant som vårt bohusslänska, enär de i förhållande

till fångstens myckenhet kräva ett mångfaldigt större antal fiskare än f. ex. vadarna, hvilke fiskares försörjning sedan vid periodens slut erbjuder svårigheter. För fångandet af sillen äfven utomskärs vore det emellertid af största vigt, om tillräckliga försök blefve gjorda med säcknot eller s. k. "snurpevad" (amerikanarnes med rätta så högt prisade "purse-seine), ett redskap som i motsats mot drifgarnen lämpar sig för användning både utomskärs och inuti de trånga sjöardarne samt till fångst af en flerhet olikstora stömfiskar, och hvars införande dessutom med hänsyn till skärgårdens förseende med agnfisk åt storsjöfiskarena kunde varda till det allra största gagn. Det är för öfrigt antagligt, att säcknoten såsom fångstredskap skulle bereda en lättare öfvergång till utöfvandet af andra fisken, då sillfiskeperioden upphört, än fallet ens kan vara med drifgarnen. I Norra Amerika, af hvars stora fisken vi hafva så mycket att lära, användas såhunda alls icke drifgarn men väl säcknotar och vadar, hvaraf man också der funnit sig väl.

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Norsjön.
(Forts.)

Slutligen ber jag att få läsa upp några utdrag ur en rapport till Kongl. Civildepartementet angående de experiment i drifgarnsfiske, som af Professor Smitt förliden sommar gjordes på statens bekostnad med normalbåten Fredrik, hvilken särskildt utrustades för att visa drifgarnsfiskets förmånlighet.

"Utdrag ur Journalen hålles ombord å båten Fredrik under tiden från den 16 Augusti till och med den 20 December 1882.

- $\frac{16}{8}$ Gjorde allting klart.
- $\frac{30}{8}$ Fick 32 st. sillar.
- $\frac{31}{8}$ Fick 70 tjog sill.
- $\frac{1}{9}$ Fick 359 tjog sill, men miste två garn.
- $\frac{4}{9}$ Fick 7 tjog sill.

Men jag vill ej trötta Kammararen med uppräknande af hela fångsten i detalj, allt nog, sammanlagda resultatet af detta storfiske var 29,222 sillar, d. v. s. $36\frac{1}{2}$ tunnor. Redan den 9 Oktober skrives, att "redskapen måste tagas i land, för folket ville ej följa med längre", och Söndagen den 16 Oktober "måste på folkets enträgna begäran hemresan anträdas, emedan de till följd af det dåliga fisket ej ville stanna kvar". Resultatet af detta normalfiske — $36\frac{1}{2}$ tunnor sill — var, som herrarne torde hafva funnit, ganska blygsamt, men i stället måtte dessa sillar hafva varit af så mycket märkvärdigare beskaffenhet, då Herr Smitt kunnat värdera desamma till 1,007 kronor 75 öre, eller ungefär 30 kronor pr tunna, under det att vanlig färsk sill i marknaden gäller 12 högst 15 kronor tunnan. Den af normalbåten Fredrik fångade sillen måste således hafva varit en högst abnorm sill, som må hända varit värd att prepareras och exponeras. När dertill kommer, att båten Fredrik kostade 7,350 kronor, och att besättningens arvode antagligen icke kunde uppgå till mindre belopp än 1,000 kronor, kan detta försök, som affär betraktadt, heller icke anses hafva varit så särdeles lukrativt, och antingen har båten Fredrik haft en synnerlig otur, eller också är Herr Smitts förut anförda uppgift rörande drifgarnsfiskets öfvervägande ekonomiska fördelar, och att detta fiske skulle för alla de fiskare, som haft fullgod redskap, på

Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Norrsjön.
(Forts.)

en månads tid hafva betalt redskapens dubbla värde, icke vara fullt tillförlitlig; och på grund deraf kan man möjligen antaga, att Herr Smitts uppfattning af fiskerifrågan och hans derpå grundade och uttalade åsigtter må hända icke heller äro fullt rigtiga och tillförlitliga. Då det emellertid, efter de upplysningar jag erhållit, är antagligt att regeringen och Lag-Utskottet till hufvudsaklig del stödt sin uppfattning af frågan på Professor Smitts auktoritet och yttranden inom Utskottet, så må det vara förlätligt, om man af föregående vågar hysa tvifvel, att Kongl. Maj:t och Utskottet vändt sig till rätt person. Jag vill härmed ingalunda hafva sagt, att Professor Smitt icke är en mycket framstående vetenskapsman, ty det tager jag för alldeles gifvet; men om han eger tillräcklig praktisk förmåga att ordna och leda fiskeriförsök och om han varit rätte mannen att bevaka svenska nationens intresse vid kongressen i Haag, derom har jag hört tankarne vara mycket delade.

Sålunda har min uppmärksamhet fästats på 7:de artikeln af konventionen, som föreskrifver, att "namnet på hvarje fiskefartyg äfvensom på hamnen, der detsamma är hemmahörande, skall målas med oljefärg i hvitt på svart grund å fartygets *bakstam*, med bokstäfver af minst 8 centimeters höjd och minst tolf millimeter breda streck". Jag förmodar, att åtskilliga af denna Kammares ledamöter liksom jag varit i bohusslänska skärgården och sett, att fiskebåtarna der icke hafva *bakstam*, ty de äro rundgattade och icke platta i aktern som de holländska båtarne, hvilka hafva en akter, stor som en logdörr.

Antingen skola nu våra fiskebåtar sågas af och en platt akter anbringas, eller också kommer märket på sidorna, och då äro de konfiskabla af de kryssare som skola uppehålla ordningen. Denna ej ovigtiga sak synes Herr Smitt hafva förbisett.

Jag kommer nu slutligen till en sak, som kanske mest af allt bevisar hvad ofvan anförts, nemligen att Professor Smitt vid kongressen i Haag icke var rätte mannen att bevaka sitt lands intressen. Ut i protokollet vid kongressens sammanträde den 20 Oktober 1881 läses bland annat följande: "Det svenska ombudet Herr Smitt framhöll några förhållander hvad Skagerack beträffade med afseende på de internationella fiskerier, hvilka skulle kunna ytterligare och inom kort tid der inrättas." Angående denna fråga uppstod en diskussion, men saken afböjdes af presidenten (holländska ombudet), troligen af den orsak, att han insåg, att om konventionen skulle sträcka sig äfven till Skagerack, och utländska kryssare sålunda berättigas att inom en mil från Marstrand och Lysekil uppbringa svenska fiskare, svenska Riksdagen omöjliggen skulle kunna gå in på något *så* galet, och den för de utländska makterna fördelaktiga konventionen derigenom komma att förfalla. Antagligen var detta anledningen dertill, att den af Herr Smitt välment gjorda framställningen af de andra ledamöterna afböjdes.

I öfrigt är detta protokoll högst märkvärdigt, ty det visar huru vederbörande sökte taga för sig. I fråga om gränsskilnaden

i norr föreslog presidenten den 60:de latitudsgraden såsom förenligast med holländska intressena. Tyska ombudet föreslår 61, engelska ombudet 62, och då åsigtorna sålunda voro olika, frågade tyska ombudet, om det skulle anses olägligt att uppdraga någon gränslinie alls åt detta håll.

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

Lag-Utskottet har framhållit de stora fördelar, som skulle beredas svenska fiskarna genom konventionens antagande. Efter hvad jag haft äran anföra, hoppas jag, att herrarne bibringats en motsatt uppfattning. Lag-Utskottet säger å 10:de sidan i sitt betänkande: "Stora olägenheter kunna uppstå af att sakna det bistånd och den omedelbara rättssäkerhet, som erbjödes de svenska nordsjöfiskarna genom konventionen. Ingen kryssare skall vara förbunden bispringa dem hvarken i olycka eller i deras tvister med andra fiskare, och om de oförskylldt anklagades, skulle det åtminstone blifva betydligt svårare för dem än för andra nationers fiskare att bevisa sin oskuld." — När konventionen bestämmer, att det språk, hvaruppå förhör med fiskarna skall anställas, skall vara det lands, som kryssaren tillhör, hemställer jag till herrarne hurudant ett sådant förhör kommer att blifva, och huru våra stäckars fiskare, som stå der med sin breda bohusslänska, skola kunna reda sig med en holländare, en engelsman eller fransman, som icke kan något annat språk än sitt eget lands. Antagligen kan icke något förhör ega rum, utan de anses som förbrytare och fängslas utan vidare, då de icke kunna försvara sig. Vidare säger Lag-Utskottet: "Ingen skulle vara förbunden söka tillrättaskaffa den redskap de förlorat, eller ställa inför rätta de främmande fiskare, som förorsakat dem skadan. Hvarje trawlfiskare skulle ostraffadt kunna gå öfver deras backor. De skulle, kort sagdt, vara utsatte för alla de svårigheter att få rätt, som visat sig icke kunna hjälpas genom vanliga internationella förhandlingar och därför framkallat konventionen." — Såsom jag förut anfört, har konventionen uppkommit till följd af oordningar i södra delen af Nordsjön, af hvilka oordningar våra fiskare icke äro berörda. Detta har Lag-Utskottet i början af sitt anförande ådagalagt men i slutet deraf glömt.

Nej, mine herrar, huru kommer det att tillgå, om konventionen blifver antagen och sålunda dess 14 och 17 §§ skola blifva gällande och strafflagen tillämpas. Jag skall söka beskrifva det. En ruskig höstkväll under stormigt väder komma våra fiskare till Jutska refvet och kasta ankar före solens nedgång för att fiska, när den gått ned. Då kommer t. ex. en engelsk drifgarmsfiskare på afstånd med sitt 1¹/₂ eng. mil långa nät, och i sällskap med honom en kryssare. Kryssaren tillropar våra fiskare: Ur vägen, ni hafva icke rätt att ligga ankrade här, ty drifgarmsfiske pågår. Våra fiskare svara på grund af den öfversättning af konventionen de ega: Vi hafva icke ankrat efter solens nedgång och äro således berättigade att ligga kvar. Kryssaren upprepar sin befallning: ur vägen! Våra fiskare, hvilka enligt konventionens svenska öfversättning, som, enligt hvad jag gjort mig förvissad om, är fullkomligt lika lydande med den franska, anser sig vara i sin fulla

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

rätt, och med döden för ögonen om de lemna sin ankarsättning, och säkra att förlora sin fiskeredskap, hvarmed de skola försörja hustru och barn, göra de motstånd och tagas till fånga. De hafva gjort motstånd mot den främmande kryssaren — i sin för- tviflan och i tanke att hafva rätt, må hända våldsamt — ankar- trossarne kapas, båtarne och redskapen drifva till sjös och enligt den lag, som vi här skulle stadga, kunna de dömas ända till *sju* års fängelse, derför att de vågade sätta sig till motvärn, ehuru de med den Kongl. förordningen i hand ansågo sig vara i sin fulla rätt. Konseqvenserna af denna lag blifva således: männen och sö- nerna i fängelse, deras enda tillhörighet båtar och fiskeredskap borta, samt hustru och barn på fattigförsörjningen. Under nuvarande förhållanden, säger Lag-Utskottet, hafva kollisioner mellan främ- mande fiskare icke inträffat i mannaminne och kunna icke inträffa. Hvarför har då Utskottet tillstyrkt en lag, som måste skapa så- dana kollisioner, sådana lagbrott och sådant elände jag beskrifvit.

Oron för konventionens antagande är också stor i Bohuslän. Till riksdagsmän hafva redan ingått petitioner från sammanlagdt icke mindre än 493 fiskare, och dessa petitioner sluta i allmänhet med sådana till hjertat gående ord: "Gode herrar! I känna vårt urgamla fiskesätt, I veten, att vi icke kunna ändra detsamma. Ett förbud att ankra är detsamma som ett förbud att fiska, och hvad skola vi då lefva af, vi och hustrur och barn. Gode herrar! vårt väl och ve ligga i eder hand, vi bönfalla om edert bistånd". Dessa ord hafva gått till *mitt* hjerta och måste gå till hjertat på hvar och en, som har något sådant i bröstet, och jag har allvarligen gjort mig den frågan: Kan stiftandet af en lag som denna vara att *befrämja rikets och hvarje dess inbyggares sannskyldiga gagn och bästa.*

Då af Lag-Utskottets utlåtande tydliggen framgår:

att anledningen till konferensen i Haag och konventionen varit att stäfja oordningar i södra delen af Nordsjön, och att frågan sålunda icke angår oss;

att konventionens viktigaste bestämmelser just afse att skydda drifgarnsfisket, hvilket, såsom visats, är en stor fördel för utlän- dingarne, som derigenom kunna undantränga våra fiskare, men icke för oss, som icke hafva någon fördel af att införa detta för våra förhållanden olämpliga fiskesätt;

att inga kollisioner i mannaminne förekommit mellan våra och andra lands fiskare, och att således ingen anledning förekommit att genom konvention ställa våra fiskare under främmande kryssares uppsigt och förmynderskap, hvarigenom just kollisioner kunna uppkomma, utan att någon fördel deraf vinnes, ty om saken får vara som den är, så behöfva våra fiskare intet skydd;

att genom konventionens antagande och införandet till följd deraf af det nädigst proponerade tillägget i strafflagen förbrytel- ser icke gerna skulle kunna undvikas, som nu knappast *kunna* före- komma och som således skulle arrangeras genom godkännande af denna Kongl. proposition;

att betydliga kostnader skulle uppkomma för svenska stats-

verket genom anskaffande och underhåll af de örlogsfartyg, som konventionens antagande förutsätter, och som blifva alldeles nödvändiga för att lemna svenska fiskare nödigt skydd;

att man i allmänhet söker vid uppgörandet af konvention förekomma politiska förvecklingar, hvilka åter genom denna lätt kunna uppkomma;

att norska regeringen icke kommer att biträda konventionen, ssom inskränkande dess, likasom Sveriges, höghetsrätt;

att de bohuslänska fiskarena genom den lagliga rätt, konventionen gifver de utländska drifgarnsrederierna att undantränga våra backefiskare, antagligen skulle så trakasseras och hindras i sitt fiske, att de derigenom miste sin hufvudsakliga tarfliga bergning;

att, om åter drifgarnsfiske skulle införas, våra nuvarande sjelfegande, besutne fiskare förvandlades till drängar åt drifgarnsrederierna och utsattes genom alla fluktuationer i fisket för att ofta få gå utan sysselsättning;

att föredragande departementschefen icke enligt Regeringsformens tydliga föreskrift inhemtat sådana utlåtanden, hvarigenom full utredning och upplysning kunnat vinnas i denna viktiga fråga, utan endast hört Kommerskollegium oah Generaltullstyrelsen, hvilka icke kunna ega kännedom hvarken om det praktiska af fisket i allmänhet eller om förhållandena med bohuslänsfisket i synnerhet, hvarpå denna frågas riktiga bedömande dock så väsentligt är beroende; men deremot icke infordrat utlåtande af fiskerikomitén, som arbetade när frågan föredrogs hos Hans Maj:ts Konungen, och icke heller officiellt yttrande af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län, som varit rätta auktoriteten att utreda frågan, och icke heller af Förvaltningen af sjöärenden i fråga om örlogsfartyg för ordningens upprätthållande och svenska undersåtars skyddande;

att slutligen dessa oreglerliga sällar, denna ohyra (förlåt uttrycket!), som utgör drifgarnsrederiernas besättningar, hvilkas uppförande i södra delen af Nordsjön föranledt konferensen i Haag, skulle genom konventionens antagande dragas till norra delen af Nordsjön och der tillställa samma oordningar och slutligen äta upp oss; så synes det mig att, då alla ofvan uppräknade olägenheter, men inga fördelar, som vi ej redan ega, skulle uppkomma genom denna konventions antagande, klokheten borde bjuda att betacka sig för densamma eller att åtminstone uppskjuta antagandet deraf och af de band, som derigenom skola läggas på vårt hafsfiske, tills det visat sig, huru Norge kommer att göra, och om behovet verkligen påkallar något skydd för våra fiskerier i norra delen af Nordsjön mot oordningar, som begås öfver 100 engelska mil från desamma.

För min del är jag öfvertygad, och jag tror att hvar och en som följt med och tagit kännedom om verkliga förhållandena skall vara öfvertygad, att denna konvention är alldeles onödig för oss, och att obehagen, som förorsakas af främmande mäktiga staters fiskares lagligen berättigade intrång i våra fiskevatten och deras

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)

kryssares naturliga benägenhet att gynna sina egna landsmän och tyrannisera våra, snart skulle blifva så obehagliga, att man önskade hela konventionen dit pepparen växer, och skulle gifva mycket för att få den upphäfd. — Uti 39 § säges, att konventionen skall gälla 5 år och derefter kunna uppsägas, men detta torde ej gå så lätt för sig som det låter. Det låter sig nog göra att uppbäfvade en författning angående våra inre förhållanden, om den visar sig i ett eller annat afseende olämplig eller opraktisk, ty då beror det endast på regeringen att uppskjuta dess tillämpning; saken faller småningom i glömska, och vederbörande glömma snart sjelfva förargelsen att hafva låtit förleda sig att stadga opraktiska förordningar; men det är en helt annan sak med internationella konventioner, i synnerhet när det, såsom i förevarande fall, gäller mäktiga främmande makters egen fördel och man kan vara fullt öfvertygad om, att, sedan de främmande fiskarena under fem års tid fått lära känna våra fiskevattens rika tillgångar, de ej så lätt låta mota bort sig igen; och de främmande stormakterna skola nog icke mot sina egna intressen medgifva konventionens upphäfvande, sedan den en gång kommit till stånd, utan på ett eller annat sätt ställa så till, att den blifver beståndande. För min del tror jag således, att hafva vi en gång "bitit på kroken", så äro vi fast, och anser därför klokast att för närvarande åtminstone se tiden an och icke antaga konventionen förr än erfarenheten visat, att den är af behöfvet påkallad.

Jag får således ännu en gång yrka afslag på Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Sundberg: Jag behöfver knappast säga, att jag i en fråga sådan som denna saknar all nödig sakkunskap. Jag har dock begärt ordet hufvudsakligen därför, att frågan gäller mina fattiga landsmäns rätt; jag menar de bohuslänska fiskarens. Man har sagt, att det icke är fråga om någon kränkning af deras rätt, utan endast om ett skydd, som skall lemnas dem. Nu begära de emellertid endast att få behålla sin rätt, men bedja Gud bevara dem för det utlofvade skyddet. När jag med stor uppmärksamhet genomläst allt hvad Utskottet anfört, måste jag erkänna, att resultatet af denna läsning var, att utredningen var gjord med stor och aktningvärd skicklighet, men jag måste tyvärr dock på samma gång uttala det gamla romerska: *non liquet*. Det var, såsom herrarne torde känna, de romerska domstolarnes sed att, när en rättsfråga förekom till afgörande, afgifva antingen ett friande eller ett fällande eller också ett tredje utslag: *non liquet*, d. ä. det är icke klart. Detta förekommer äfven vid våra domstolar, då ärendet tills vidare uppskjutes. Här är det tyvärr icke möjligt att få uppskof i annan form än genom att besluta rent afslag, åtminstone tills vidare, på det förslag, som är framlagdt, och det är detta jag för min del nödgas yrka. Det kan synas någorlunda lofvärdt, att man år 1883 vågar uttala detta: *non liquet*, om en sådan konvention, som denna, när man har sig bekant att, då en dylik konvention år 1867 uppgjordes mellan England och Frankrike, och Eng-

land för sin del var mycket benäget att acceptera densamma, Frankrike ännu år 1881 icke slutat att fundera på saken. Så handlar i en dylik fråga denna lifliga nation, men vi lugna svenskar hafva en förunderlig hetsighet, så snart det gäller att afsluta en traktat eller en konvention med främmande makter.

Herr Statsrådet och Chefen för Justitiedepartementet har mycket riktigt upplyst derom, att storfisket i Nordsjön hufvudsakligen är släpnotsfiske och drifgarnsfiske. Det är också mellan dessa båda slag af fisken, som de ständiga kollisionerna i Nordsjön uppstått, hvilka göra en traktat behöflig för de nationer, som idka dessa slag af fisken. Men en annan fråga är den, om en dylik konvention äfven för oss svenskar är behöflig. Är det nödvändigt för oss att biträda ett förslag, som egentligen är uppgjort med hänsyn till de södra och vestra delarne af Nordsjön? Är det nödvändigt för oss att biträda en konvention, som kanske icke passar så bra för den nordöstra delen, dit vi höra och der vi utöfva vårt fiske? Det fiske, som der bedrifves, är icke släpnotsfiske eller drifgarnsfiske, utan storfisket derstädes är backefiske. Öfver några kollisioner mellan detta backefiske och släpnotsfisket hafva, mig veterligen, icke några klagomål från de bohuslänska fiskarena försports. Några kollisioner mellan deras backefiske och drifgarnsfisket hafva icke heller förekommit, emedan drifgarnsfisket hitintills af andra nationer egentligen icke idkats inom deras område. Nu frukta de emellertid, och deri ligger den hufvudsakliga orsaken till deras skräck, att vissa tider på året, när det egentliga drifgarnsfisket på Nordsjön är oförmånligt, andra nationer skola skicka sina fiskebåtar till nordöstra delen af Nordsjön, icke därför att fisket der är fördelaktigt eller därför att de skulle kunna göra någon synnerligt stor fångst, utan därför att deras fartyg under den mindre gynsamma tiden skola hafva något att göra. Då frågas: kan detta utöfva någon ofördelaktig inverkan på backefisket, som de bohuslänska fiskarena bedrifva? Ja, det kan verkligen göra det. Herr Statsrådet och Chefen för Justitiedepartementet har sagt, att dessa fiskare derigenom drabbas af många olägenheter och måste skyddas för kollisioner, om hvilka de dock sjelfva ingenting veta och som hitintills varit främmande för dem. Men huru skola de nu tagas i skydd, frågas det. Herr Justitieministern anmärkte, att deras backor och drifgarnet icke gerna kunna komma i kollision med hvarandra, emedan drifgarnsfiskaren alltid måste undvika att få sitt drifgarn i någon sådan beröring med backorna, emedan han sjelf dervid löper större risk än backefiskaren. Detta är utan tvivel mycket riktigt; men på hvilka tider af dygnet är det nu, som drifgarnsfiskarena idka sitt fiske? Jo, om natten, från aftonen till morgonen. När backefiskaren så börjar utlägga sina backor, säger naturligtvis drifgarnsfiskaren: tag bort edra backor nu; och då äro backefiskarena efter lag och konvention skyldige att göra detta. Det skall nemligen vara öppet och klart vatten för drifgarnsfiskaren. Då är det anmärkt, att om de nu sålunda blifva bortkörda just för att icke komma i kollision med drifgarnen, så betyder detta intet, emedan backefisket idkades om dagen och drifgarnsfisket

*Förslag till
förordning
angående an-
star för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Norrsjön.
(Forts.)

om natten. Om man skulle säga detta till en bohusläning, hvad tron I, mine herrar, att han gjorde. Jo, han vände bussen från ena sidan af munnen till den andra och besvarade inkastet med ett bredt grin. Det förhåller sig nemligen icke på det sättet; utan den tid, som för fiske är fördelaktigast för drifgarnsfiskaren, är också den fördelaktigaste för backefiskaren, fastän backefiskaren visserligen *kan* fiska äfven under dagens lopp, hvilket drifgarnsfiskaren icke gör, emedan fisket då är mindre gifvande. Likaledes skulle det under vissa tider af året, från Maj månad till och med förra hälften af Juni, kunna hända att dessa drifgarnsfiskare — den förste ärade talaren nämnde särskildt de holländska — komme öfver hit och drefve med sina garn för att gifva sitt folk något att göra, emedan drifgarnsfisket under sagda tid på de vanliga ställena vore dåligt. Följden af detta blefve att bohusläningsarne med sina backor jagades bort. De kunde derefter endast sysselsätta sig med kustfiske, hela det s. k. storsjöfisket dödade man.

Herr Statsrådet och Chefen för Justitiedepartementet har slutligen anmärkt, att fränsedt de kollisioner, som sålunda kunde uppkomma till sjös, vi borde biträda konventionen redan af det skäl, att om vi icke gjorde det, våra landsmän skulle befinna sig i ett slags rättslöshetstillstånd på sjön och fara illa på hvarjehanda sätt. Derpå vågar jag för min del icke svara. Jag kan endast beklaga, om vi befinna oss i en sådan ställning, att vårt folk skulle vara rättslöst till sjös, därför att vi icke biträdde denna konvention. Vi hafva hittills icke haft någon konvention till dessa fiskares skydd. Det har ändock hittills gått bra. De begära nu intet bättre än att få behålla den ställning, som de hafva, och det är detta jag, för min del, är sinnad att unna dem.

Jag kan till slut icke undgå att, i likhet med hvad den förste talaren redan gjort, beklaga att så föga sakkunnigt och i frågan hemmastadt folk, som jag och förmodligen äfven han är, skall behöfva åtaga sig dessa fiskares sak, enär de myndigheter, som närmast hafva att öfvervaka deras rätt och intressen, icke blifvit i frågan hörda. Jag kan nemligen omöjliga räkna Kommerskollegium och Generaltullstyrelsen till sådana myndigheter. Dessa sistnämnda myndigheter hafva en i allo aktningsbjudande kännedom om åtskilliga förhållanden, som röra detta ärende, men den innersta kärnan i dessa förhållanden — må det ursäktas att jag säger det — känna de icke till. Således hade det varit i hög grad önskvärdt, att Konungens Befallningshafvande i Bohuslän blifvit hörd. Han hade då blifvit satt i tillfälle att låta de båda gamla fiskeritillsyningsmännen i länet yttra sig och kanske äfven menigheterna sjelfva att uttala sin mening. Allt detta saknar man emellertid nu, och därför slutar jag med hvad jag börjat: för mig är saken icke klar och jag yrkar på afslag.

Herr Forssell, Otto Herman: Hvad som hittills blifvit yttradt i denna fråga torde vara i hufvudsakliga delar tillfyllestgörande för dem, som önska att bilda sig en åsigt i densamma. Det är emellertid två omständigheter, som göra att jag begärt ordet.

Den ena är, att jag i egenskap af ledamot af Lag-Utskottet, som hittills icke yttrat sig, anser mig pligtig att söka försvara Lag-Utskottet, och den andra är, att här äro några detaljer, som blifvit förbigångna, men hvilka, enligt min åsigt, äro af väsentligt inflytande på sakens slutliga bedömande.

Jag ber då att först få fästa uppmärksamheten derpå, att denna traktat afser endast Nordsjön och således icke Skagerack, ty gränsen för dess tillämpning är utstakad just mellan Hanstholms fyr och Lindesnæs, der Skagerack börjar. Nu se herrarne allt för väl på kartan, att till denna konventions uppgörande i Haag kallades endast de stater, som med sina gränser berörde Nordsjön; och Sverige—Norge kallades till deltagande i förhandlingarne rörande traktaten, därför att konungen i Sverige ock är konung i Norge. Hade icke Norge varit förenadt med Sverige, tager jag för gifvet, att Sveriges konung lika litet varit kallad till dessa underhandlingar som t. ex. konungarne af Spanien och Italien. Det är en traktat mellan de stater, som med sina länder omgifva det vatten hvarom fråga är. Det har blifvit erinradt och det med stort skäl, att om Sverige under sådana förhållanden icke går in på traktaten, bry de andra kontraherande makterna sig litet derom, och detta finna herrarne också ganska naturligt, ty vi äro gäster i Nordsjön med vårt fiske och våra fiskare. Traktaten kommer i alla fall till stånd och är, så vidt jag kan fatta, bindande för oss och de svenska fiskare, som besöka Nordsjön.

Det var detta, eller i synnerhet detta, som förmådde en stor del af Lag-Utskottets ledamöter, som, i förbigående sagdt, hyste ganska många betänkligheter mot traktaten, att låta dessa betänkligheter falla.

Man har sagt att denna traktat skulle vara skadlig för svenska fisket. Traktaten afser att i första rummet skydda drifgarnsfiskare mot intrång af de två andra slagen, nemligen backefiskare och trawifiskare, eller sådana som idka fiske med bottennot eller skrapnot.

Man har sagt att våra backefiskare skulle, om traktaten antogs, blifva förhindrade att idka dylikt fiske i Nordsjön. Sådant är emellertid icke förhållandet. Den enda olägenhet för våra fiskare består deruti att den, som seglar ut från bohuslänska kusten för att på Jutska refvet eller stora fiskebanken idka fiske, skulle vara förhindrad att kasta ankar, om han komme fram, sedan solen gått ner och drifgarnsfiske pågår å det ställe i Nordsjön, som han utvalt till sin ankarplats. Han måste i sådant fall ligga bi för segel, tills solen gått upp; men har solen gått upp, eller är han der, innan solen gått ner, har han rätt att kasta ankar hvar som helst och ligga stilla der han är och drifva sitt fiske så länge han behagar, oberoende af alla drifgarnsfiskare. Ingen kan väl med hopp om framgång påstå, att denna olägenhet är så stor, att traktaten blott därför bör förkastas.

Man har visserligen här sagt, att drifgarnsfisket skulle vara hinderligt för att utlägga backor, men så är icke förhållandet. Våra bohuslänska fiskare, som idka backefiske i norra delen af

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

Nordsjön, lägga sina backor på 40, 50 ja, ända till 70 famnars djup. Något drifgarn går icke så djupt. Orsaken till nyssnämnda förbud att ankra, sedan solen gått ned, är endast den, att sedan drifgarnsfiskaren kastat ut sina garn, ofta af en engelsk mils längd, drager han ned sina segel och drifver med sin båt för dessa garn utan att veta hvarnt han tager vägen. Han kan väl kasta ut sina nät så, att han drifves förbi ett förankradt fartyg, hvars läge han kan känna, då garnen sättas, men omöjligen kan skydda sig för fartyg, som kastat ankar i mörka natten. Derför är det nu föreskrifvet, att sedan det blifvit mörkt, får en backefiskare, som kommer, icke kasta ankar, om han ser en mängd drifgarnsfiskare ligga och drifva för vinden; ty han kan derigenom förstöra deras garn och deras båtar, som äro mindre än hans.

En annan omständighet måste man beakta, att nemligen, om traktaten icke uppsäges efter 5 år, den blir gällande i 39 år. Vi veta nu huru vårt bohuslänska fiske under de senaste åren utvecklats sig. I samma mån folket fått större tillgång på kapital, hafva de fått bättre redskap och bättre båtar samt drifva fisket längre från kusten. För närvarande idka svenska fiskare endast backefiske; men man har på senare tiden, äfven med understöd af staten, gjort försök med det fördelaktigare drifgarnsfisket. Detta har väckt motstånd i Bohuslän och för den, som vistats i denna trakt och händelsevis, likasom förhållandet är med mig, varit med på sådant fiske i kolmörka natten, är det ganska naturligt, att ett sådant missnöje eger rum. Förhållandet är nemligen, att man icke utan de största olägenheter kan idka drifgarnsfisket i Skagerack och Kattegat, som äro så uppfyllda af seglare och ångfartyg, att det snart sagdt är omöjligt att skydda sig för dem. Deremot är på den stora Nordsjön trängseln af seglare och ångfartyg icke så stor, att man under vanliga fall riskerar sin dyrbara redskap.

Skola våra fiskare i en framtid öfvergå till drifgarnsfiske, så måste sådant fiske följlaktigen idkas icke i Skagen eller Kattegat utan i Nordsjön, och då tror jag att Sverige har en ganska stor fördel af traktaten. För att bedrifva detta fiskesätt fordras dock dyrbarare båtar än som nu begagnas och mera kapital. Våra bohuslänska båtar, äfven de som kunna användas till backefiske, kunna icke begagnas till drifgarnsfiske i Nordsjön. De måste göras dubbelt så dyrbara eller kanske ändå dyrbarare.

Om man öfverväger alla dessa omständigheter, skall man finna, att Lag-Utskottet saknat skäl, att, på sätt här blifvit yrkad, afstyrka bifall till traktaten; äfven om en och annan af dess medlemmar af betänkligheter och kanske äfven af okunnighet om förhållandena hyst någon tvekan, om den varit fullt riktig, men icke haft klara och giltiga skäl att afstyrka den.

Herr Wallenberg: Det förvånar mig icke att herrar jurister tycka, att den föreslagna konventionen är förträfflig, ty den lemna ganska rymliga gluggar för all slags spetsfundighet.

Ultima ratio af allt detta blir, att om fiskarena lidit orätt få de klaga. Men när man ser denna rättegångsordning, förefaller

det obegripligt, huru det skall blifva möjligt för våra fiskare att komma till sin rätt i händelse af tvist med främmande länders kryssare, som i sjelfva verket utgöra en force majeure på ort och ställe. Det ligger redan en oegentlighet deri, att de ställas under polisuppsigt af dem, hvilkas språk de icke förstå; så att om de också hafva rätt, det kan vara tvifvel om att de få rätt.

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

Jag är lika litet som någon af de föregående talarne kännare af fiskerinäringen, men jag följer uppgiften sådan den förekommer i Lag-Utskottets betänkande. Der säges, att detta backefiske, det enda våra fiskare idkat under en lång följd af år, bedrifvits under de mest fredliga förhållanden till andra länders fiskare. Hvarför afbryta detta förhållande? På pag. 5 och 6 af betänkandet står detta fredliga förhållande beskrifvet, och på ett annat ställe står att detta är en "allmogenäring". Hvarför då komma denna näring att upphöra och förvandla den till ett yrke, hvar-till fordras stort kapital.

Det förekommer här i konventionens art. 2 en särskild mening, som jag icke kan förklara. Det heter deri: "I hafsvikarne skall detta område af tre mil räknas från en rak linie, dragen tvärs öfver viken på det närmast vikens mynning belägna ställe, der densamma bredd icke öfverstiger tio mil." I art. 3 heter det: "Med de i föregående artikel omförmälda mil afses geografiska mil, af hvilka *sextio gå på en breddgrad*".

Det måtte vara en aldeles ny konvention, som bestämmer att det skall vara 60 *geografiska* mil på en breddgrad. Detta förefaller mig såsom en stor nyhet. Det är nemligen 60 latitudsminuter som gå på en breddgrad eller 15 geografiska mil. Enligt denna åsigt är nationalitetsrätten begränsad till ett område af ¹/₂ svensk mil från kusten; och enligt detta nya beräkningsätt skulle således en kryssare kunna gå in på en half mils afstånd från kusten, anställa undersökningar, formulera protokoll och vidtaga andra åtgärder emot den, som kanske icke har någon kryssare till sitt skydd mot andras påståenden.

Slutligen vill jag, efter jag har den äran att se den af Konungens rådgifvare, som uppträdt till försvar för detta projekt, framför mig, fråga: hvad har Norge i frågan yttrat, Norge, som denna fråga rör mycket närmare än oss? I denna sak har Konungen uppträdt särskildt för Norge och särskildt för Sverige, ehuru enligt mitt förmenande frågan varit af beskaffenhet att böra gemensamt för brödrarikena behandlas.

Jag tror verkligen icke att denna Kammare kan, förr än denna fråga blifvit på ett tillfredsställande sätt uttrönt, bifalla betänkandet och derigenom indirekt gifva sitt samtycke till konventionen.

Det är en annan fråga, som jag tillåter mig göra till Lag-Utskottet. Hvad har fiskerintendenten sagt i frågan? Vi hafva hört att Kommerskollegium och Generaltullstyrelsen blifvit hörda och åberopade, och det är ju utmärkt stora auktoriteter i synnerhet i fiskerisaker, men jag har mig bekant att fiskerintendentens yttrande blifvit infordradt af Lag-Utskottet, ehuru jag endast finner det antydningssvis åberopadt, utan att det omtalas någon

Förslag till
förorordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)

konklusion, hvartill han kommit. Det skulle kunna gifva anledning till den misstanken, att man endast anført dem, som talat jakande, men undanskjutit alla andra upplysningar.

Det är jemväl att beklaga, att icke Konungens Befallningshafvande i Bohuslän blifvit i frågan hörd och yttranden från menigheterna infördrade; utan att frågan kommit öfver dem såsom en blyxt från en klar himmel. Sedan de svenska fiskarena blifvit ställda under främmande länders polisuppsigt, kunna vi icke tilltvinga oss någon rätt åt dem.

Af hvad som förekommit under denna debatt finner man sanningen af det gamla ordspråket, att alla traktater icke äro att bjuda på. Jag yrkar afslag.

Herr Bergström: Tre talare hafva hittills uppträdt mot bifall till Kongl. Maj:ts proposition. Jag vill söka bemöta dem i samma ordning, hvori de yttrat sig.

Innan jag går närmare in på ämnet, tillåter jag mig att något redogöra för det sätt, hvarpå ärendet blifvit i Utskottet behandladt, till en del därför, att i denna redogörelse kommer att ligga svaret på en fråga, som den siste ärade talaren framstälde till Lag-Utskottet eller dess ordförande.

Som Kammaren både af den Kongl. propositionen, Lag-Utskottets betänkande och denna diskussion finner, gäller frågan egentligen och närmast antagande af en lag, som utsträcker tillämpningen af svenska strafflagen till förbrytelser, som kunna af svenska fiskare begås i Nordsjön. Mot denna lag hade Högsta Domstolen icke gjort några anmärkningar. Lag-Utskottet fann icke heller något att dervid erinra, och Utskottet skulle egentligen icke haft någon anledning att utsträcka sina undersökningar längre än till frågan om förevarande lags lämplighet, derest icke något särskildt mellankommit. 12 § Regeringsformen stadgar nemligen, att *Konungen* eger att ingå förbund och afhandlingar med främmande makter, sedan han hört Utrikesministern och en annan statsrådsledamot, och undantager således från Riksdagens pröfning konventioner af beskaffenhet som den ifrågavarande. Men nu inträffade, att en för saken intresserad ledamot af Riksdagens Andra Kammare, Doktor Ljungman, kom till mig och tillkännagaf att han vore i tillfälle och önskade att lemna Lag-Utskottet några skriftliga upplysningar i ämnet. Det var då gifvet att Lag-Utskottet, hvarest jag föredrog Doktor Ljungmans anmälan, förklarade sig vilja med tacksamhet mottaga dessa upplysningar. De aflemnades sedermera af Doktor Ljungman och blefvo af mig i Utskottet föredragna. Men det var Lag-Utskottets skyldighet att icke låta Doktor Ljungman ensam hafva ordet. Lag-Utskottet tillkallade därför den vetenskapsman, Professor Smith, som vid den i Haag hållna konferens, hvarvid konventionen uppgjordes, varit Sveriges ombud, men ingalunda, såsom den förste ärade talaren af misstag påstått, afven Norges. Båda de nämnda sakkunnige voro på en gång personligen tillstädes i Utskottet. — Der framställdes å ena sidan anmärkningar, som å den andra bemöttes med svar.

Derutöfver framställes af Utskottet frågor till en hvar af de båda sakkunnige, som derpå villigt svarade. Med ett ord, en formlig enguëete i engelsk mening anställes af Utskottet. Lag-Utskottet stannade emellertid icke vid den sålunda vunna utredningen, utan begärde äfven att få ett yttrande af Fiskeritillsyningsmannen för Bohuslän, von Yhlen, som händelsevis var i hufvudstaden för att deltaga i fiskerikomiténs förhandlingar; och han afgaf ett skriftligt utlåtande. Vid granskning af allt hvad som förekommit kunde Lag-Utskottet icke finna annat, än att konventionen icke allenast icke var till skada för svenska intressen utan till gagn, och jag ber Kammaren vara öfvertygad om, att Lag-Utskottets ledamöter lika mycket nitälska för Sveriges intressen och ära och vårt folks gagn, som någonsin den förste ärade talaren.

Denne talare har, enligt min tanke, gjort sig skyldig till många och svåra misstag. Han har tillåtit sig beskyllningar mot så väl främmande makter som Lag-Utskottet, hvilka beskyllningar sakna all giltighet, och han har tillika hemfallit till motsägelser och, såsom man kallar det i rättegångsväsendet, inblandat hvad till saken icke rätteligen hör. Först yttrade han, att anledningen till konventionen skulle hafva varit oordningar, som förelupit i södra delen af Nordsjön, och han har på den å väggen uppspikade kartan öfver Nordsjön utmärkt detta ställe med ordet "oordningar". Det må i förbigående anmärkas, att sådana oordningar icke varit inskränkta till den betecknade delen af Nordsjön, utan förekommit utmed hela engelska kusten. Glömsk af hvad han sålunda yttrat, förklarade han sedermera, att konventionen från de främmande makternas sida afsigtligen tillkommit för att beröfva svenska undersåtar det tillfälle att fiska i Nordsjön, hvilket nu står dem öppet. Detta förefaller mig vara en ganska grav beskyllning mot främmande makter. Jag tror visserligen icke, att den ärade talarens ord tränga så långt fram, att de komma att hafva något inflytande på vårt förhållande till främmande makter, men en så varm vän af neutraliteten som denne talare borde noga väga sina ord, då de afse sådana förhållanden.

Samme talare påstod vidare, att han läste mellan raderna, att Lag-Utskottet tyst protesterat emot bifall till konventionen. Jag vågar å egna och hela Utskottets vägnar göra en insaga mot denna insinuation. Jemte det Utskottet förklarar, att det för sin del anser, "att, om än några olägenheter skulle kunna uppstå af ett tillträdande till konventionen, fördelarne dock äro öfvervägande, tryggar sig Utskottet dervid, att Kongl. Maj:t, som bäst bör vara i tillfälle att öfverskåda hithörande förhållanden, funnit det för svenske fiskare och skyddandet af deras rätt vara af vigt, att konventionen biträdes äfven från svensk sida". Det uttalande, att Kongl. Maj:t bör vara bäst i tillfälle att undersöka förhållandena, måtte väl icke innebära någon protest mot bifall till den Kongl. propositionen.

Vidare har den ärade talaren i många delar missförstått konventionen. Så ansåg han, att de främmande kryssarne skulle hafva rätt att i händelse af öfverträdelser af lagen få fängsla och

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

döma de svenska fiskarena, ehuru det uppenbarligen säges, att hvarje lands undersåtar skola tilltalas vid sitt lands domstolar. Han lade äfven mycken vikt vid att de svenska fiskarena icke skulle förstå engelska, hvilket blefve det språk som i allmänhet talades af kryssarne. Men detta förhållande är ju gemensamt för alla de nationer, som biträdt konventionen, så väl tyskar som belgare och fransmän, och dessutom har konventionen förutsett detsamma, ty i 31:sta art. stadgas, att de, som äro föremål för beskyllningar, samt vittnena ega rätt att bifoga eller låta bifoga, på sitt eget språk, alla uppgifter eller utsagor, som de finna af nöden. För öfrigt tror jag att, om man i Bohuslän förstår något främmande språk, så är det väl just engelska, och troligen hafva många af dessa fiskare förut varit på kofferdifartyg och der praktiskt lärt sig engelska.

Vidare tillät talaren sig att, för att förringa auktoriteten af Professor Smitts yttrande, inblanda hvad till saken icke hörde, i det han höll en lång föreläsning om fiske efter sill med drifgarn, om vadfiske och notfiske o. m. d., samt klandrade i många hänseenden detta vårt lands ombud vid konferensen. För min del tror jag icke, att det öfverensstämmer med parlamentarisk takt och grannlagenhet att sålunda taga en frånvarande person, som icke kan försvara sig, i upptuktelse. Jag är säker om att denna Kammare med sin finkänslighet icke gillar detta.

Han yttrade äfven något om att under en mörk natt i Nordsjön skulle det gå så och så för de svenska fiskarena; men i början af September månad upphör det svenska backefisket helt och hållet; under de mörka höstnätterna idkar man således icke dylikt fiske, enligt hvad sakkunnig man meddelat mig.

Jag anser äfven, att han, beträffande de viktiga bestämmelserna i art. 14 och 17, har missförstått konventionen. Det har redan påpekats, att art. 14 endast stadgar förbud för de svenska fiskefartygen att ankra mellan solens ned- och uppgång i farvattnen, hvarest fiske med drifgarn pågår; men före solens nedgång må de ankra och sedermera ligga qvar så länge som helst. Icke heller 17 art. gifver anledning till en sådan tolkning, som den af talaren antydda.

Hvad den andre ärade talaren taktfullt anförde, innehöll tänkvärda argument, och jag vill icke förneka, att det hade varit önskligt, att än flere auktoriteter, synnerligen Konungens Befallningshåfvande i Bohuslän, fått tillfälle att yttra sig i ämnet; men jag tror, att äfven denne talare i någon mån har missförstått konventionen. För min del kan jag icke inse, att konventionen gifver anledning till det antagandet, att drifgarnsfisket skulle vara mera berättigadt än backefisket. Det ena behöfver icke vika för det andra. Hvad åter angår släpotsfisket, så drager sig detta allit mer till östra delen af Nordsjön, och det är i synnerhet de belgiska fiskarena, som bedrifva det öfverklagade ofoget med ett instrument, hvarmed de försett sig och som kallas för "devil", hvilket skär sönder andras redskap.

Vidare befarade den andre talaren, att om fiskarena i vestra

och södra delarne af Nordsjön icke skulle der få tillräcklig selsättning, komme de att draga sig till den del, der våra fiskare idka backefiske. Detta är mycket möjligt; men jag frågar, huruvida Sveriges underlåtenhet att biträda konventionen kan förebbygga sådant. Just med afseende på den tendens, som släpnotsfiskarena redan visat att närma sig östra delen af Nordsjön, är det af vikt, att konventionens bestämmelser antagas. Det är nemligen konstateradt, att dessa fiskare redan närmat sig Jutlands kust så nära, att de fiska på danskt sjöterritorium, och det danska ombudet vid konferensen sade sig ju hafva nödgats med våld drifva dem derifrån. Är det då icke att befara, att de skola komma äfven på Jutska refvet, der de svenska fiskarena af ålder idkat sitt backefiske, vester om den linie som tänkes dragen från Lindesnæs fyr i Norge till Hanstholms fyr på Jutlands vestra kust. Det synes då, som om det vore ganska godt, om de svenska backefiskarena hade något skydd mot släpnotsfiskare.

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

Den siste talaren behagade göra ett utfall mot juristerna. Jag vet icke hvad som kunnat bringa dem i sådan misskredit hos honom. Det är ju gifvet, att jurister äro de lämpligaste att behandla lagfrågor, och därför hafva sådane fått plats i Lag-Utskottet och der hafva de sin pligt likmätigt sökt så mycket de förmått utreda frågorna och sålunda motsvara Kamrarnes förtroende.

Samme talare gjorde äfven anmärkning på ett uttryck i konventionen. Der står nemligen geografiska mil, af hvilka 60 gå på en breddgrad. Jag ber få nämna, att i den franska texten verkligen förekommer ordet "géographiques", men jag trodde mig icke behöfva upplysa den ärade talaren, som förut varit sjöofficer, derom, att det finnes geografiska landmil (tyska geografiska mil) hvaraf gå 15 på breddgraden, och geografiska sjömil, som sammanfalla med engelska sjömil och motsvara en af breddgradens 60 minuter. Med tillägget "geografisk" utmärkes endast, att det är ett jordmått eller ett mått, som står i ett visst förhållande till jordens periferi. På samma sätt är metern också ett jordmått.

Vidare stälde talaren den frågan till regeringen, huruvida Norge kommer att biträda konventionen. Jag lemnar naturligtvis åt regeringens ledamöter att besvara den frågan, men det kan ju också hända, att de icke kunna gifva något svar, ty svenska regeringens ledamöter äro säkerligen icke i tillfälle att upplysa, huru den norska representationen kan komma att afgöra en regeringsproposition af enahanda syfte som den för svenska Riksdagen framlagda.

Talaren förbisåg vidare, att konventionen icke berör Sveriges kuster, alldenstund dessa icke sträcka sig till Nordsjön. Hvad som ligger öster om den förut omtalade demarkationslinien faller icke under konventionens bestämmelser, och det var alltså ett missstag, då den ärade talaren ansåg, att Sveriges intressen i afseende på sjöterritorium berördes af konventionen.

Slutligen var han oviss om, huruvida Sverige ensamt eller Norge ensamt eller endast båda tillsammans finge biträda konventionen. I tilläggsartikeln står dock uttryckligen, att "Hans Maj:t

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

Konungens af Sverige och Norge regering skall ega rätt att tillträda denna konvention för Sverige och för Norge, vare sig för båda rikena gemensamt eller för ettdera riket särskildt“.

Med afseende på den rätt Kongl. Maj:t eger att ingå i afhandlingar och förbund med främmande makter, är det en mycket grannliga fråga, som här föreligger. Det är naturligtvis intet tvifvel om att ju Riksdagen, derest han finner denna konvention lända Sveriges intressen till skada, icke skall lemna den medverkan, som gör det möjligt för regeringen att biträda konventionen; men förefinnas inga omständigheter, som ådagalägga att sådan skada skall inträffa, bör Riksdagen betänka sig två gånger, innan den inför utlandet gifver en sådan dementi åt regeringen, denna må nu vara parlamentarisk eller icke, den må representera ett flertal inom representationen eller ett fåtal.

Jag yrkar bifall till Lag-Utskottets hemställan.

Grefve Ehrensvärd: Det är naturligtvis med en viss tvekan jag kastar mig in i diskussionen rörande denna lagfråga; men den Kongl. proposition, som nu föreligger och rörande hvilken Lag-Utskottet afgifvit sitt tillstyrkande betänkande, har på ett synnerligen smärtsamt sätt berört befolkningen inom den landsdel, hvilken jag representerar, och jag har därför ansett det vara min pligt att här uttala deras farhågor. Den Kongl. proposition, som framkallat dessa smärtsamma känslor, afser ansvar för vissa af fiskare i Nordsjön begångna förbrytelser. Nu deltaga inga andra än bohusslänska fiskare uti fisket i Nordsjön, och det är således klart, att den Kongl. propositionen endast afsåg dem, men dessa visste icke med sig, att de hade begått några förbrytelser under utföningen af detta fiske, som der bedrifvits sedan mer än 200 år tillbaka, och det föreföll dem därför hårdt, att en lag skulle antagas rörande förbrytelser begångna af bohusslänska fiskare. Visserligen fingo de sedermera veta, att lagen egentligen afsåg förbrytelser, som möjligen kunde komma att af dem begås, och att dess antagande var ett vilkor för att Kongl. Maj:t skulle kunna biträda en konvention mellan åtskilliga strandegande makter vid Nordsjön; men denna kunskap skingrade dock icke de farhågor, som de hyste. De kunde icke med bestämdhet uppgifva några vissa olägenheter, som skulle blifva en följd af konventionen, men det var dem omöjligt att inse, att samma konvention skulle för dem medföra den ringaste fördel, och de förutsågo, att den kunde leda till trakasserier, för hvilka de förut icke varit utsatte. Denna deras åsigt delar äfven jag, och då jag säger detta, ber jag dock få tillägga, att det icke varit mig möjligt att så appfondera denna fråga, som det kunnat och bort ske, derest jag varit satt i tillfälle att afgifva yttrande i ämnet efter att förut hafva hört vederbörande menigheter och kunnat underkasta deras yttranden den cross-examination, som nog kunde behövas. Utan tillfälle således att på ort och ställe inhemta de många upplysningar, som hade varit af nöden, men om hvilkas anskaffande jag icke haft anledning föranstalta, då konventionens tillvaro var mig obekant

ända till den Kongl. propositionen afgafs, vågar jag nu icke säga något annat än att det för dessa fiskare likasom för mig visserligen är omöjligt att nu uppgifva någon bestämd olägenhet af konventionen, men att det också är för mig omöjligt att inse, att denna kommer att för dem medföra några som helst fördelar, men väl kan den föranleda ganska ledsamma trakasserier.

Anledningen till de påbörjade underhandlingarne är det menliga sätt, hvarpå trawlfisket hufvudsakligen af belgiska undersåtar utöfvas uti södra och vestra delarne af Nordsjön. Detta fiske har der på ett betänkligt sätt skadat de stora skotska, engelska och holländska drifgarnsfiskena, hvilka här bedrifvas; men något trawlfiske idkas icke på Jutska refvet och Jäderen, der våra fiskare af ålder bedrifvit sitt backefiske, och mycket ringa sannolikhet förefinnes för att det skall komma att idkas derstädes, emedan djupet der är större, än att någon trawl kan användas åtminstone med nuvarande hjälpmedel för trawlens uppdragande. Här har yttrats, att det vore skäl att vi biträdde konventionen, emedan man äfven i Danmark, hvarest backefiske jemväl idkas, förnummit klagomål öfver trawlfisket, och man har åberopat ett yttrande, som afgifvits af chefen för den danska kanonbåten, som varit stationerad utanför jutska kusten. Jag känner naturligtvis icke heller utlåtandena, men jag ber att få fästa uppmärksamheten derpå, att det är stor skilnad mellan det backefiske, som idkas af svenska nordsjöfiskare, och det, som utöfvas af befolkningen på Skagen. Vårt backefiske bedrifves från större fartyg med en icke obetydlig drägtighet och en besättning af 10 till 15 man, hvilka alla äro delegare i fartyget, och dessa fartyg ligga ute på refven under fisketiden. De danska fiskarena idka också backefiske, men de fiska från öppna båtar och sätta från dem ut sina backor, hvarför de också äro tvungna att fiska under Skagens kust på ett afstånd af omkring en eller ett par mil från kusten. Der är långgrund sandbotten, på hvilken går den så kallade flatfisken, såsom piggvar, rödspottor m. fl., som har stor afsättning i Tyskland och på andra ställen. Det är här de tyska trawlfiskarena drifva sitt fiske efter samma slags fisk, hvilket åstadkommit så stort missnöje i Danmark och gjort, att detta land sökt tillträde till konventionen. På dessa sandrefar fiska aldrig en bohuslänsk fiskare, ty der skulle han löpa fara att mista sitt fartyg, så snart någon starkare blåst uppstode och sjön bröte hårdt öfver den grunda bottnen. Han sätter ut sina backor på mycket större djup och söker der efter den så kallade storfisken, hufvudsakligen "långa", som sedan förarbetas och saltad eller torkad går i handeln under benämning spillångor, kabeljo, laberdan, sej o. s. v.

Då man alltså åberopar det danska backefisket och behovet af skydd för detta, tror jag icke, att man är berättigad att deraf draga den slutsatsen, att hvad som är menligt för de danska backefiskarena äfven måste vara menligt för de svenska backefiskarena. Man torde invända, att jag icke kan uppgifva någon bestämd olägenhet, som skulle tillskyndas våra svenska fiskare genom att traktaten biträdades; jag har redan medgifvit det; men

*Förslag till
föroordning
angående an-
svar för vissa
förbrutelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

jag befarar likafullt, att derigenom mycket trakasseri skulle uppstå för dem. Der kommer möjligen ett eller annat vinddrifvet drifgarnsfiskande fartyg upp till samma trakter, der de ligga; det ena ordet gifver det andra och sinnena brusa upp hos det annars lugna och betänksamma folket och sålunda kan det lätt inträffa, att något sådant fel föreligger, som enligt konventionen kan berättiga en kryssare att kapa ankartåget och föra in fiskarena till svensk hamn för att der dömas, och äfven om, hvilket jag är öfvertygad i allmänhet blefve händelsen, dessa fiskare då frikändes, vore likväl deras fiske afbrutet och en anledning till mycket och betänkligt missnöje gifvet.

Den ärade ordföranden i Lag-Utskottet hade den höga tanke om denna befolkning, att den säkerligen förstode engelska och derfor lätt borde kunna reda sig med de främmande kryssarne. Det är en utmärkt befolkning, det är mitt första och sista ord i denna diskussion; men språkkunnig är den icke, och jag vet icke, huru den skulle kunna vara det, ty det är ett misstag, om han trodde att de pläga segla på kofferdfartyg. De börja såsom småpojkar deltaga i fisket, så avansera de till halfva och derpå till hela lottegarer i detsamma, och då de hunnit förvärfva flera lotter, köpa de sig — åtminstone var händelsen så under de goda konjunkturerna för skeppsrederierna — t. ex. $\frac{1}{96}$ eller $\frac{1}{48}$ uti något bohuslänskt fartyg och segla med detta; då först blifva de kofferdister. På senare tiden finnas visserligen några fiskare, som lärt sig engelska, men det kommer sig deraf, att hushållningssällskapet sökt och vunnit anställning för några fiskare på engelska fiskesmackar, för att de någon tid skulle få segla på dessa och lära sig bättre fiskemetoder och bättre sätt att bereda fisken. Dessa kunna något litet engelska, men det är ju icke gifvet, att det blefve just de, som komme i kollision med kryssarne.

Såsom jag redan nämnt, kan jag icke nu uppgifva några bestämda olägenheter af konventionen, men jag fruktar, att dennas bestämmelser kunna gifva anledning till trakasserier, och ett faktum är att förslaget att biträda densamma väckt mycket oro, och jag vet icke om det är lämpligt att, utan att sådant behöfves, framkalla oro hos en befolkning, som under många år drifvit sin näring och alltid uppfört sig väl. Jag vill icke tillåta mig att yrka afslag å Utskottets hemställan; men jag skulle vilja vördsam samt hemställa, att Kongl. Maj:ts regering ännu icke på några år — helst icke på fem år — begagnade sig af den rätt, som Kongl. Maj:t förbehållit sig att tillträda konventionen. Det torde vara tids nog, då det visat sig något behof deraf, eller då svenska fiskare blifvit fördelade af främmande fiskare, hvilket ännu icke inträffat. Jag ber slutligen få citera ett yttrande, som är temligen känt inom diplomaten, ehuru temligen gammalt. Vi veta, att Ryssland under början af grekiska frihetskriget tog parti för Grekland, och dess ambassadör i Wien hade instruktion att på allt sätt söka förmå Österrike till ett gemensamt uppträdande med Ryssland. Frågan derom diskuterades länge och väl; slutligen sade den ryske ambassadören till furst Metternich: "men, min

bäste furste, ni måste medgifva, att en allians alltid är bra“, hvarpå Metternich svarade: „ja, en allians är en förträfflig sak, men det beror på hurudan den är. Mellan människan och hästen är också en allians och den är förträfflig för människan.“ Detta yttrande torde kunna tillämpas på föreliggande fall: jag är rädd för att de bohuslänska fiskarena komme att utföra hästens roll.

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön.
(Forts.)

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till detta sammanträdes fortsättande kl. 7 e. m.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Jag begärde ordet, då jag hörde de grava beskyllningarna mot en vetenskapsman, som icke var här närvarande. Lag-Utskottets ordförande har redan besvarat dem, men jag kan dock icke underlåta att uppträda mot ett sådant försök till förlöjligande af en frånvarande samt mot sådana beskyllningar mot honom, som att hafva farit med osanna uppgifter och såsom ombud för Sverige så fört sin talan, att utlänningar icke kunnat gå in på hvad Sveriges ombud ifrågasatt, därför att de funnit honom uppenbarligen handlat så, att svenska regeringen icke kunde godkänna hans åtgöranden. Jag tror, att dylika beskyllningar, framförda mot en frånvarande person, icke äro på sin plats och jag protesterar mot att de kunna vara passande inom Riksdagens Första Kammare.

Hvad sjelfva saken beträffar, så har om dess behandling blifvit sagdt, att Kommerskollegium icke är sakkunnigt, åtminstone att det icke har reda på sakens inre kärna. Jag vill icke disputera om kollegii eller öfriga myndigheters speciella kunskap om fiske, men hvad jag vågar påstå är, att det kan vara nyttigt för regeringen att höra auktoriteter, som äro hemmastadda i gällande lagar och kunna läsa lagförslag, utan att hafva blicken förmörkad af förutfattade åsikter, såsom fallet icke sällan är i afseende på personer, hvilka ligga i strid med hvarandra och därför ganska ofta äro partiska.

Chefen för Justitiedepartementet har så fullständigt utredt frågan, att det icke är mycket att tillägga, men då den skildring han gjorde blifvit dels i hög grad missförstådd, dels motsagd, beder jag få fästa uppmärksamheten derpå, att denna konvention redan är afslutad mellan stormakterna, så att vägran af vårt samtycke icke kan förändra den ställning, i hvilken våra fiskare komma till andra fiskare, som hafva skydd af denna konvention. Våra fiskare gå miste om det skydd, konventionen skulle kunna gifva dem, men de kunna icke i allra ringaste mån få vare sig något område, som konventionen omfattar, förklaradt fritt, eller någon bestämmelse införd i konventionen, att den icke skall tillämpas i sådana fall, i hvilka de äro intresserade; de kunna icke bevara någon rättighet, som denna konvention sätter i fara, och således är frågan blott: skola de kunna söka skydd under den gällande konventionen eller skola de icke kunna det? Nu säger den siste ärade talaren, att våra fiskare skulle komma att blifva utsatta för trakasserier, att de kunna blifva hemförda o. s. v., men att det skulle

Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)

de icke blifva, om vi ej biträdde konventionen. Detta är mycket riktigt, men när kunna de blifva det? Jo, när de till den grad förfördelat andra fiskare, att det blir för kryssaren alldeles nödvändigt att ingripa och ställa dem till rätta. Att han då öfverlemnar dem till *svenska* domstolar, måtte väl vara till deras egen fördel.

Det har sagts, att de svenska fiskarena skulle blifva rättslösa, därför att de främmande fartygens befälhafvare icke förstå vårt språk. Är det väl möjligt, att dessa makter, som ingått konventionen, skulle öfverlemna människors väl och ve åt personer, som icke förstå, hvad de, med hvilka de få att göra, säga? Främmande kryssare lära dessutom redan af det skäl, att de icke onödigtvis vilja underkasta sig tidsförlusten att gå intill svenska kusten med en svensk båt för att öfverlemna dess besättning till domstol, väl hellre skaffa sig en person bland sin besättning, som förstår språket. Sådana personer är det ju lätt att finna. I konventionen står detta visserligen icke, ty det kunde icke intagas deruti, utan att göras till ovilkorlig bestämmelse äfven för kryssare, hvilka aldrig komma till de farvatten, som besökas af våra fiskare, hvilket ju icke kunde begäras, men jag är öfvertygad, att deras rättskänsla, så väl som deras eget intresse, skall tvinga dem dertill i alla de fall, der det kan vara behöfligt. Om vi deremot icke biträda konventionen, är intet dylikt att vänta. Jag kan således icke se att, såsom den siste talaren fruktade, några trakasserier skulle uppkomma till följd af konventionen.

Här har blifvit mycket taladt om, att denna konvention icke skulle angå oss, därför att våra fiskare icke fiska på platser, der de kunna råka i kollision med trawlfiskarena, som gjort så mycken förargelse; våra fiskare hålla sig nemligen icke på de grunda fiskevatten, som äro nödvändiga för trawlfisket. Allt detta beror på förhållanden, som våra fiskare icke äro nog sakkunniga att bedöma; jag tror nemligen icke att det skall dröja länge, förr än trawlfiskare skaffa sig fartyg och redskap, som göra det för dem möjligt att idka sitt fiske på större djup, och när man dessutom vet, att det nu blir en ganska sträng kontroll i södra delen af Nordsjön, så är det all anledning att antaga, att de, som lida af denna kontroll, skola söka sig upp till den norra delen, der det då för våra fiskare torde uppstå trakasserier, som äro vida större än att hemföras, då de verkligen sjelfva begått något fel.

En talare lade mycken vikt på, att det skulle vara oklart hvad som här är öfverenskommet. Han har i den punkt, angående hvilken han särskildt framhöll detta, tydligen missförstått hvad chefen för Justitiedepartementet utträdde om liktidigheten af de olika slagen af fiske. Det är nemligen så, att förbudet mot denna liktidighet icke finnes annat än i talarens föreställning. En backefiskare är nemligen icke sysselsatt med fiske på andra tider, än då det är ljusst, d. v. s. mellan solens uppgång och dess nedgång. Rättigheten dertill är fullkomligt oförkränkt, och han kan äfven utan ringaste hinder af konventionen om natten qvarligga på det ställe, der han om dagen fiskat. Han har därför ingen anled-

ning att begå den i § 14 omnämnda förseelsen eller att mellan solens nedgång och dess uppgång ankra på ett ställe, der drifgarnsfiske verkligen pågår, emedan han ej kan börja sitt fiske, innan den andra är färdig att sluta sitt. Så fort solen gått upp, och hans fiske således kan börja, får han ankra hvar han behagar. Solens upp- och nedgång äro i detta fall fullt bestämda gränser. Före solens nedgång har en backefiskare enligt konventionen rätt att ankra och fiska hvar han behagar, men efter solens nedgång har han icke rätt att ankra i sigte af en drifgarnsfiskare. Finnes ingen sådan i närheten, så har han äfven efter solens nedgång rätt att ankra hvar han behagar, och om han icke öfverträdt förbudet att ankra, der drifgarnsfiske efter solens nedgång verkligen pågår, så har han alltid rätt att ligga qvar, der han ankrat. Detta bör icke vara svårt för honom att underkasta sig.

Jag anhåller om bifall till Utskottets hemställan.

Herr Statsrådet von Steyern: Jag beder endast få yttra ett par ord med anledning af de allmänna farhågor mot traktaten, som uttalades af Grefve Ehrensvärd. Han har sagt, att fiskarena inom Göteborgs och Bohus län funnit sig smärtsamt berörda deraf, att man ville utfärda en förordning angående ansvar för förbrytelser begångna af svenska fiskare i Nordsjön, då de sjelfva icke visste sig hafva begått något straffvärdt. Också jag är för min del öfvertygad om dessa fiskares laglydighet och jag hoppas, att förordningen aldrig måtte komma att tillämpas mot dem, men jag beder att få erinra, att afsigten med traktaten icke är att komma åt de svenska fiskarena, utan tvärt om att så godt man förstår skaffa dem skydd mot förgripelser af främmande fiskare. För att nå detta mål, att få utländska förbrytelser straffade, måste man dock erbjuda utländingen samma förmån tillbaka och åtminstone förmelt ställa svenskarne lika med andra länders undersåtar, ehuru man mycket väl kan hoppas, att en sådan lag aldrig skall behöfva tillämpas mot dem.

Jag beder vidare att få taga fasta på den i detta ämne fullt sakkunnige talarens erkännande att han ej kan uppgifva, att denna lag leder till några bestämda olägenheter, men han tillade, att det icke heller var möjligt att upptäcka några fördelar af densamma. Sådana äro dock framhållna af flere talare och jag tror, att intet skulle vara mer egnadt att göra dem uppenbara, än om vi, följande den ärade talarens råd, uppskjöte att biträda traktaten. Våra fiskare skulle derigenom i ökadtt mått utsättas för det intrång och de oförrätter af andra nationers fiskare, som traktatsmakterna förenat sig om att undanrödja i andra delar af Nordsjön, men som vi ej skulle kunna utan stora kostnader på egen hand afvärja. Slutligen befarade den ärade talaren, att konventionen skulle föranleda trakasserier från kryssarnes sida. Jag tror dock, att den blir mest utsatt för trakasserier, som ställer sig utom konventionen. Godkänna vi densamma, komma kryssarne att behandla oss efter de regler, som konventionen innehåller, och hvilka ingalunda äro betungande; men om vi icke godkänna den, beröfva vi

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

*Förslag till
förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

oss detta skydd och utsätta oss för den godtyckliga behandling, som måste drabba hvar och en, som utan rimliga skäl motsätter sig ett af öfriga makter med längtan motsedt ordnande af en gemensam angelägenhet.

Herr Wallenberg: Lag-Utskottets ärade ordförande har behagat försöka en tillrättavisning mot mig därför, att jag icke skulle veta, hvad en geografisk mil vore. Jag beder att få säga, att det nu är omkring 30 år sedan jag gick i land och att jag sedan dess icke suttit i någon sjö-komité, så att misstag kunde vara ursäktligt, men jag tror dock, att jag vet det bättre än han. När det här i landet talas om en geografisk mil, menar man alltid detsamma som en tysk mil, hvaraf det går 15 på en breddgrad. Skrifver man icke författningen klarare, så har man strax en första källa till tvister.

Samme ärade talare sade också, att bestämmelserna i konventionen icke röra vårt lands kuster. Detta har jag icke heller sagt, ty jag vet, att Kattegatt är uteslutet från det område, konventionen afser. Deremot har jag sagt, att konventionen rör våra fiskares intressen, och som dessa fiskare äro svenskar, kunde jag icke underlåta att säga, att den rör svenska intressen; och det är ju många händelser, som kunna röra svenska intressen, utan att tilldraga sig vid Sveriges egna kuster.

En representant för Göteborgs och Bohus län har antydtt, att det skulle vara önskligt att få fem års anstånd med traktatens tillämpning. Detta kunde också medföra den fördel, att det visade sig, om fiskarebefolkningen byggde några nya fartyg eller bestämde sig för att blott slita ut sina gamla och sedan afstå från en rörelse, som skulle ställas under utländsk polisuppsigt.

Men allt detta är mindre betydande i jmförelse med tilläggsartikeln, att "Hans Maj:t Konungens af Sverige och Norge regering skall ega rätt att tillträda denna konvention för Sverige och för Norge, vare sig för båda rikena gemensamt eller för ettdera riket särskildt". Jag tillät mig vördsamt anhålla om upplysning, huruvida det vore meningen att tillträda en sådan konvention för Sverige ensamt, då den egentligen har sin skådeplats vid Norges kuster. Sedan jag yttrade mig sist för ungefär en timme sedan, har en af Konungens rådgifvare haft ordet utan att lemna upplysning om huruvida Norge ville tillträda konventionen eller icke. Det synes således som om meningen vore att biträda konventionen för endast ett af rikena. I en tid sådan som denna, då man så mycket talar om nödvändigheten af samdrägt mellan brödrarikena och till och med ställer unionens tillvaro på dagordningen, vet jag ej hvarför man i en sådan sak som denna skall skilja mellan de båda rikenas intressen. Det är detta, som oroar mig mycket, och jag kan icke se, att det skall leda till något annat än att Europa skall säga: det är just vackra bröder, de kunna icke hålla samdrägt ens i denna fråga, som har sin skådeplats vid Norges kust och i hvilken jemväl svenska fiskare äro deltagare.

Jag anhåller fortfarande om afslag å Utskottets hemställan.

H. Excellens Friherre Hochschild: Den siste talaren har yttrat en önskan att få kännedom om, huruvida man i Norge hade biträdt den ifrågavarande konventionen eller ämnade så göra. För närvarande ämnar den norska regeringen icke göra det. Jag tror icke att någon fara skulle blifva en följd af att Sverige biträdde konventionen, i det afseende nemligen, som den siste talaren antydde, att det skulle kunna tolkas såsom en bristande enighet mellan de två folken. Det finnes många andra frågor, i hvilka vi hafva följt en olika stråt, t. ex. post- och telegrafkonventioner, och deraf har ej orsakats någon olägenhet. Jag tror, att det blir nödvändigt att fortfarande gå till väga på samma sätt i alla mindre viktiga frågor, och *denna* är icke af någon stor betydelse. Om dessa fiskerier bedrefvos i norska farvatten eller i närheten af Norges kust, så skulle Herr Wallenberg hafva rätt i afseende på följderna af att Sverige biträdde konventionen, men icke Norge, men här handlar det egentligen om ett intresse för svenska fiskare på danska kusten, der verkligen ett skydd är af stort behof. Det är för att skaffa dem detta skydd, som Kongl. Maj:t funnit skäl att biträda konventionen.

*Förslag till
Förordning
angående an-
svar för vissa
förbrytelser
af fiskare i
Nordsjön.
(Forts.)*

Herr Wallenberg: Jag beder att få till protokollet nedlägga uttrycken af min tacksamhet för den upplysning, som Herr Utrikesministern nu behagat lemna. Deraf framgår, att Norge icke vill biträda konventionen, och vidare att frågan icke är af stor vikt. Båda dessa omständigheter hoppas jag, att Kammarrens ledamöter taga i betraktande vid den blifvande voteringen.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på den föredragna paragrafens godkännande och sedan på dess förkastande, samt förklarade sig finna sistnämnda proposition vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr Bergström begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner 1 § i Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående ansvar för vissa af fiskare i Nordsjön begångna förbrytelser, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås paragrafen.

Förslag till förordning angående ansvar för vissa förbrytelser af fiskare i Nordsjön. (Ports.) Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—36.

Nej—80.

Den föreslagna förordningens öfriga paragrafer och rubrik.

Afslogos hvar för sig på särskilda af Herr *Sundberg* gjorda yrkanden.

Utskottets i utlåtandet gjorda hemställan.

Förklarades besvarad genom de beslut Kammaren fattat i afseende på sjelfva förordningsförslaget.

Indragning af landshöfdingelöne-regleringsfonden.

Föredrogs å nyo Stats-Utskottets den 28 och 30 sistlidne Mars bordlagda utlåtande N:o 29, i anledning af väckt motion om landshöfdingelönernas uppförande på ordinarie stat samt indragning till statsverket af landshöfdingelöneregleringsfonden.

Herr vice Talmannen: Då denna fråga vid 1879 års riksdag var föremål för Kammarens behandling, hade Stats-Utskottet på samma sätt som nu skett tillstyrkt en underdånig skrifvelse i samma syfte, men Kammaren afslog denna skrifvelse med 69 röster mot 39, och till detta beslut bidrog äfven jag. Jag har i denna fråga icke ändrat uppfattning sedan dess och kan icke instämma med Stats-Utskottets åsigt, att det icke fins något giltigt skäl, hvarför aflöningen till landshöfdingarne bör utgå i annan ordning än den, som är gällande i afseende på aflöningen till statens öfriga embets- och tjenstemän. Tvärtom anser jag, för min del, att i den egendomliga ställning, som dessa embetsmän intaga, ligger ett ganska godt och viktigt skäl att bibehålla den undantagsrätt inom vissa gränser för bestämmande af deras aflöning, som Kongl. Maj:t för närvarande har. Jag yttrade då, och jag upprepar det gerna, att Riksdagen på ett ganska välvilligt sätt reglerat tjenstemännens löner, men att det i allmänhet ligger en riktning i alla dessa löne-regleringar att nedsätta chefernas löner, hvilket ju i afseende på andra befattningar icke kan vara af så stor betydelse, men tillämpadt på landshöfdingarnes löner i deras säregna ställning torde, efter mitt förmenande, framkalla en verklig olägenhet. Det torde redan finnas åtskilliga platser, der det icke är möjligt att tillsätta en landshöfding, som icke har enskild förmögenhet, och skulle detta blifva förhållandet på flera ställen eller blifva mera allmänt, torde det komma att blifva en verklig olägenhet, för att icke tala om, att en sådan begränsning af Konungens tillsättningsrätt måste anses ganska olämplig. Vid det tillfälle, då detta ärende var föremål för Kammarens öfverläggning, yttrade sig äfven den dåva-

rande chefen för Civildepartementet emot den föreslagna skrifvelsen och erinrade han tillika, hurusom dispositionen öfver landshöfdingelönereglingsfonden satte Kongl. Maj:t i tillfälle att medverka till åtskilliga nödiga och nyttiga regleringar i afseende på boställen, inventarier o. d., hvilket naturligtvis skulle komma att upphöra i den händelse, att hela fonden öfverlemnades åt Riksdagen jemte lönereglingsrätten. För min del, kan jag icke annat än i likhet med föregående tillfälle anhålla om afslag å Utskottets förslag.

Indragning af landshöfdingelönereglingsfonden.
(Forts.)

Herr Montgomery-Cederhielm: I den nådiga propositionen till 1828—1829 års riksdag, som egentligen gaf anledning till denna landshöfdingelönereglingsfonds uppkomst, heter det: "att Kongl. Maj:t, i anseende till missförhållandet emellan de vid landshöfdingetjensterna varande lönevilkor, för vissa af dessa tjänster alldeles otillräckliga och för andra åter utöfver behovet bestämda, likaledes föranstaltat om projekt till en lämplig och billig jemkning och reglering härutinnan, hvilken dock, efter hvad föreses kan, så utfaller, att något tillskott icke synes blifva erforderligt, utan kunna bristerna, i hvad som lämpligen synes böra bestås vid en tjänst, fyllas af överskottet deruti vid en annan. Denna löne-reglering kommer, lika med de ofvan omförmälda, att grunda sig derpå, att de indelta lönerna försvinna: och torde Rikets Ständer, i följd deraf, bifalla att, i mån som de indelta lönerna vid landshöfdingetjensterna kunna med innehafvarnes begifvande eller vid deras afgang upphöra och till statsverket ingå, ett kontant belopp, svarande emot samma löner, efter ett medium af de senare 10 årens markegångspris beräknade, må af statsverket i stället utbetalas."

Kongl. Maj:t säger således, att med anledning af missförhållandet mellan lönerna hade han föranstaltat om projekt till en billig jemkning och reglering af lönerna. Detta har sedermera och efter hand blifvit till en stor del utfördt. Kongl. Maj:t säger vidare, att löne-regleringen kommer att grunda sig derpå att indelta lönerna försvinna. Det har också skett, det fins icke indelta löner numera, utan alla tillgångar ingå till statsverket, och landshöfdingarne erhålla sina löner af landshöfdingelönereglingsfonden. Slutligen säger Kongl. Maj:t, att, "i den mån som de indelta lönerna vid landshöfdingetjensterna kunna med innehafvarnes begifvande eller vid deras afgang upphöra och till statsverket ingå, ett kontant belopp, svarande emot samma löner, efter ett medium af de senare 10 årens markegångspris beräknade, må af statsverket i stället utbetalas". Det måtte vara tydliga meningen att detta belopp skulle uppföras på riksstaten och på det sättet utbetalas. På denna Kongl. proposition svarade Riksdagen, att, "då något förslag till den af Kongl. Maj:t omförmälda jemkningen och regleringen af landshöfdingarnes löner icke blifvit framlagdt, Rikets Ständer anse sig böra i underdånighet anhålla, att med begagnande af de för landshöfdingarne på stat nu befintliga anslag utan vidare utgift för statsverket en för dessa embetsmän lämplig löne-reglering vidtages". Det synes mig att både Kongl. Maj:ts proposition och

*Indragning
af landshöf-
dingelöne-
reglerings-
fonden.
(Forts.)*

Riksdagens svar gifva anledning till att en lämplig lönerreglering skulle vidtagas, men icke att denna lönerreglering skulle fortgå i evighet, aldrig blifva slut. Derom kan ingen tvekan råda. Jag är, för min del, således öfvertygad att vi hafva att vänta ett förslag till lönerreglering, och det inom en icke så lång tid, då det förnämsta hindret för en definitiv lönerreglering, nemligen några löneinnehafvares kvarstående på gamla staten, numera betydligt minskats. Endast en finnes kvar, nemligen landshöfdingen i Gefleborgs län, som har lön på gamla sättet, men då han redan är till så hög ålder kommen, öfver 70 år, att man han motse det han icke länge skall kvarstå vid tjensten, så synes tiden vara inne att vänta en definitiv lönerreglering.

Ehuru man således kan säga, att den nu föreslagna skrifvelsen här icke är behöflig, eftersom vi torde hafva att vänta ett förslag i samma syfte i alla fall, så tror jag ändå, att särskilda skäl förefinnas, som göra att den oro eller den önskan, som uttalar sig i denna skrifvelse, nu kan anses ganska befogad. Första anledningen dertill är det långa dröjsmålet med denna lönerreglering. Den har fortgått i öfver 50 år. Det första steget, som togs till en definitiv reglering, var icke förr än år 1871, då landshöfdingelönen i allmänhet bestämdes till 12,000 kronor med undantag för landshöfdingarne i Göteborg och Malmö, för hvilka bestämdes ett högre belopp. Sedermera hafva dessa löner blifvit höjda, år 1875 med 500 kronor, år 1881 med ytterligare 500 kronor, så att de nu i allmänhet äro bestämda till att utgöra 13,000 kronor i kontant, oberäknadt förmånen af boställslägenhet, trädgård och parkanläggningar. Man kan således säga att landshöfdingelönen i denna stund är 15,000 kronor. Jag hemställer, huruvida man skall kunna tyda Riksdagens svar på Kongl. Maj:ts proposition vid 1828—1829 års riksdag så, att meningen vore att denna lönerreglering aldrig skall blifva definitiv, utan skall fortgå på sätt som nu skett med förhöjning af lönen ungefär hvar femte år med 500 kronor, om det från början kunnat vara Riksdagens mening att dessa löner skulle sålunda ökas oupphörligen, och att det icke skulle vara någon gräns för detta. Dessutom torde man kunna erkänna, att dessa löner efter våra förhållanden, såsom lönerna nu äro, verkligen icke äro ringa, då de uppgå till 15,000 kronor. Om man läser Regeringsformens 34 §, så heter det der: "Statsministrarne innehafve Rikets högsta värdighet och Statsråden den närmaste derintill." Nu är förhållandet att de konsultativa statsråden hafva en lön af 12,000 kronor, de hafva således 3,000 kronor mindre än landshöfdingarne, så att man om dessa konsultativa statsråd, hvilka synas mig något misshandlade i löneväg af Riksdagen, kan säga som Figaro: "mycken heder, men litet kontanter". Om man vidare jemför landshöfdingarne med andra embetsmän, så finner man äfven der, att de för närvarande äro temligen högt aflönade. Presidenterna t. ex. vid hofrätterna och andra embetsverk hafva 10,000 kronor, landshöfdingarne hafva 15,000; generaldirektörerna hafva visserligen olika löner, men man kan i allmänhet säga, att de hafva 9,000 kronor, landshöfdingarne hafva 15,000. Men — säger

man — dessa jemförelser äro origtiga, därför att landshöfdingarne hafva, såsom alla veta, en stor representationsskyldighet. Det är sant, men därför är också deras lön så tilltagen, att t. ex. emot generaldirektörerna, som hafva samma rang som landshöfdingarne men endast lön af 9,000 kronor, hafva landshöfdingarne 15,000, hvilket gör en skilnad på 6,000 kronor för denna representationsskyldighet. Jag tror således att äfven ur den synpunkten det är önskligt att få en definitiv reglering här, hvarjemte denna stat icke bör vara den enda, som icke är fullständigt reglerad, när man i öfrigt så noga bestämt alla andra embets- och tjänstemäns löner. Detta är ett andra skäl för den nu förevarande skrivelserns bifallande.

*Indragning
af landshöf-
dingelöne-
reglerings-
fonden.*
(Forts.)

Det fins äfven en omständighet, som gör att man ur synpunkten af landshöfdingarnes egen fördel skulle anse önskligt att en sådan löner reglering skedde, nemligen den, att, såsom jag tror, det icke för någon löntagare fins ett så stort missförhållande mellan lön och pension som för landshöfdingarne. Men det är att förutse att, om Kongl. Maj:ts afgifver ett förslag till landshöfdingelönernas definitiva reglerande, han äfven kommer att föreslå en förhöjning af pensionsbeloppet, hvilket jag, för min del, anser vara rättvist. då jag icke vet, hvarför landshöfdingarne skulle vara sämre lottade än andra i detta fall.

På grund af dessa skäl får jag tillstyrka bifall till Utskottets enhälligt fattade beslut.

Herr Wallenberg: Den siste ärade talaren har alldeles förbigått att upptaga till besvarande det som utgjorde kärnan i Herr vice Talmannens yttrande, då han sade, att, genom att aflöna landshöfdingarne klen, Kongl. Maj:ts rätt, att utse duglige och lämplige personer till landshöfdingar, blefve begränsad.“ Den måste blifva begränsad till sådana personer, som genom enskilda förmögenhetsvilkor äro i stånd att, oansedt den knappa lönen, emottaga detta vigtiga uppdrag. Denna omständighet anser jag vara alldeles påtaglig. Den låter icke bortvisa sig, lika litet som att lefnadskostnaderna stiga år efter år, så att man ingalunda kan säga, att det som varit tillräckligt under ett tiotal af år skall vara tillräckligt 10 eller 15 år derefter. Jag kan icke finna annat än att det är förhastadt, då man säger, att “detta kan väl icke räcka i evighet heller“. Jag tror, att ingenting räcker i evighet, utan att vi tvärtom under stundom gå ganska raskt till väga och ändra saker, som hvarken behöfva eller böra förändras. Denna fråga är nu icke framlagd genom en Kongl. proposition, som skulle börja med de orden: “sedan nu landshöfdingelönerna blifvit reglerade, så föreslås“ etc., utan helt enkelt genom en enskild motionär, som vill rifva uti än det ena och än det andra. Om detta förslag verkligen varit af nöden påkalladt eller det varit en Kongl. proposition, deri det hetat, nu hafva vi vunnit hvad vi önskade, så skulle det varit en annan sak, och man skulle helt säkert kunnat påräkna Kammararens bifall, men att nu rubba hvad som har visat sig vara ganska bra, det är till och med jag för mycket

*Indragning
af landshöf-
dingelöne-
reglerings-
fonden.
(Forts.)*

konservativ att kunna vara med om. Jag anhåller, i likhet med Herr vice Talmannen, om afslag å Stats-Ütskottets hemställan.

Herr Törneblad: Denna fråga torde väl kanske böra ses från en något vidsträcktare synpunkt än hittills. Här har talats om, att landshöfdingarne skulle ega en undantagsställning, men huruvida landshöfdingarnes undantagsställning kan eller bör vara sådan, att de ensamma af statens embetsmän skulle undantagas från den allmänna grundsatsen, att Riksdagen jemte Kongl. Maj:ts reglerar lönerna för stater och corpser, det kan vara en annan sak, och jag tviflar på, att några fullgiltiga skäl därför skola kunna anföras. Jag har visserligen hört ett skäl, som blifvit framhållet, nemligen svårigheten att få lämpliga personer till dessa platser, om man icke aflönar dem väl. Men det skälet gäller också om åtskilliga andra lika väl som om landshöfdingplatserna och skulle således fullkomligt kunna utsträckas till många andra fall, hvartill det icke varit utsträckt, och jag hemställer om det verkliga kan vara fullt konstitutionellt, att Riksdagen, som pröfvar vaktmästares löner om 8 à 9 hundra kronor, deremot skall vara beröfvad rätten att säga sitt ord i fråga om de högst aflönade embetsmännens aflöning. Det är temligen gifvet, att om detta skall fortgå, så att fonden helt och hållet skall vara den afgörande, huruvida landshöfdingen skall vara väl lönad eller icke, så kan det också inträffa, att fonden icke räcker till de anspråk, som man just ställer på de löner, som landshöfdingarne skulle hafva, och jag tviflar på, att Riksdagen i sådant fall skall finnas villig att skjuta till medel, lika litet som vid 1830 års riksdag, då denna fråga var före. Om också fonden har stigit under den sista tiden, så misstänker jag, att denna stigning icke kommer att blifva så successivt stor som hittills, just därför att, om det nu förändrade sättet för behandlingen af fondens inkomster åstadkommit en ökning med ens eller åtminstone under de senaste tio åren, denna ökning dock sedermera icke kan komma att fortgå i samma proportion. Hvad för öfrigt det beträffar, att man skulle ställa anspråk på att landshöfdingelönerna skulle blifva högre än de för närvarande äro, d. v. s. 13,000 kronor kontant och bostad, så undrar jag, om vid jämförelse med andra förnållanden inom riket — en jämförelse, som redan gjordes vid 1830 års riksdag — det kan vara hållbart att dervid sträcka anspråken högre. Man har vidare anført representationsskyldigheten, och jag erkänner det skälet mycket viligt, men detsamma kan förekomma för andra embetsmän med löner, begränsade till ett visst, dock ej så högt belopp, och just derigenom hafva också anspråken på representation blifvit i viss mån nedsatta, emedan lönerna blifvit så stälda, hvilket torde vara en förmån för innehafvarne af dessa poster, likasom det också kan och bör blifva för de nu ifrågavarande. För öfrigt betonar jag det vigtiga skälet, att landshöfdingarnes pensionsrätt alldeles icke står i något rimligt förhållande till den lön, som de nu hafva. Slutligen vill jag fästa uppmärksamheten derpå, att de utgående landshöfdingelönerna uppgå till ett belopp af öfver 300,000 kronor,

hvilka medel skulle ställas alldes uteslutande till Kongl. Maj:ts disposition, en sak, som — såsom jag redan antydtt — bestämdt strider emot vårt konstitutionella statsskick och de grundsatser, som der blifvit tillämpade, i synnerhet som man har sett att landshöfdingelöneregleringsfonden just under de sista åren har tillväxt så betydligt, att den har ökats med 16,000 kronor på ett år. Då dertill kommer att staten har så många andra behof att fylla, hvarom herrarne skola få höra talas bland annat om Lördag, skulle icke staten då hafva anspråk på att tillgodogöra sig hvad som kan vara öfver på det ena hållet för att använda det på ett annat. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

*Inärbning
af landshöf-
dingelöne-
reglerings-
fonden.
(Forts.)*

Herr vice Talmannen: Jag skulle icke hafva besvärat Kamraren ytterligare i denna fråga, om icke den siste talaren hade hemställt, huruvida det vore fullt *konstitutionellt* att bibehålla Konungen vid dispositionen öfver landshöfdingelöneregleringsfonden. För min del kan jag icke sätta konstitutionaliteten så fullständigt i enformigheten, att jag icke kan medgifva ett undantag från den regel, som i allmänhet följes och äfven bör följas, lika litet som jag kan finna den ringaste konstitutionella betänklighet deri, att Kongl. Maj:t disponerar dessa 300,000 kronor årligen utan Riksdagens medverkan. Kongl. Maj:t disponerar för närvarande handels- och sjöfartsfonden, besparingarne och hvarjehanda andra tillgångar. Och för min del skall jag icke vara bland dem, som söka beröfva Kongl. Maj:t dispositionen öfver ifrågavarande medel, hvilken dispositionsrätt jag anser af vigt att Kongl. Maj:t får fortfarande utöfva, likasom jag anser att det i allmänhet bör finnas någon frihet för regeringen i afseende på medels användande.

Den förste talaren yttrade, att lönerna skulle komma att ökas oupphörligt. Nej, det göra de visst icke; ty därför äro tillgångarne en gifven gräns. Men om i följd af beskaffenheten af fondens tillgångar dessa och på samma gång lönerna hittills småningom ökats, så kan man vara fullt förvissad om, att behof af löneförhöjning icke heller kommer att framdeles saknas, och det ligger således en verklig fördel deruti, att fondens tillgångar äro af beskaffenhet att bereda möjlighet att vidtaga en sådan.

Hvad nu jemförelsen mellan åtskiliga andra höga embetsmän och landshöfdingarne beträffar, så beder jag att få fästa uppmärksamheten på att representation eller, såsom jag hellre vill kalla det, gästfrihet ingår på ett sätt i landshöfdingarnes embetsförbindelser, som icke finner sin motsvarighet inom något annat embete. Om man säger, att, derest man lönar cheferna jemförelsevis svagt, det äfven inom andra verk blifver svårt att få lämpliga chefer, så är detta icke riktigt i samma grad som i afseende på landshöfdingarne, ty cheferna i andra verk kunna undandraga sig att nedlägga stora kostnader på representation; och då för öfrigt chefernas göromål i allmänhet äro angenämare än de underordnades, så kan man vara förvissad om, att, oaktadt aflöningen icke står i fullt förhållande till "*rangen*", hvarvid den förste talaren fäste sig, man likväl i allmänhet kan få dessa chefsplatser besatta.

*Indragning
af landshöf-
dingelöne-
reglerings-
fonden.
(Forts).*

En talare yttrade, att om medlen icke skulle räcka till, så skulle man för visso icke, så länge landshöfdingelöneregleringsfonden stode under Konungens disposition, kunna beräkna att Riksdagen skulle fylla bristen. Det är nog fullt riktigt anmärkt; och derom är äfven jag öfvertygad. Men för närvarande finnes icke någon anledning antaga att denna fond icke skall räcka till. Och för öfrigt får jag i likhet med den talare, som nyss understödde mig, säga att när Kongl. Maj:t finner, att fonden bör öfverlemnas till Riksdagen och utbytas mot anslag till landshöfdingelöner, som bestämmas af Riksdagen, då synes mig tiden vara inne att öfverlemna fonden, men att det ingalunda bör ske nu, då enskild motionär derom väckt förslag.

Herr Montgomery-Cederhielm: Jag beder att blott med några ord få bemöta den invändningen, att landshöfdingelönerna icke skulle kunna ökas, utan att de vore beroende af tillgångar, som skulle sätta en gräns för hvarje vidare tillökning. Det göra de visst icke. De källor, hvarifrån inkomsterna härflyta, äro egendommar, som utarrenderats. Och tendensen är, att fastighetsvärden och arrenden stiga; och i samma mån blifva också utdelningarne ur fonden större. Detta har erfarenheten redan visat, då landshöfdingelönerna 1871 bestämdes till 12,000 kr., men redan 1875 höjdes till 12,500 kr. och sedermera 1881 till 13,000 kr. Således en lönetillökning af 1,000 kr. inom loppet af tio år. Man torde då kunna hafva full anledning förmoda, att en sådan tillökning kan ske äfven framdeles. Sedan 1875 hafva icke många landshöfdingar på gammal stat afgått. Det är således icke derigenom som fondens tillgångar hafva ökats, utan de hafva tillvuxit genom förhöjda arrenden. Den skrifvelse, som här är i fråga, synes mig för öfrigt ganska oskyldig och icke heller är det, hvarom man strider, af någon vidare betydelse. Ty enligt min öfvertygelse hafva vi ganska snart att emotse ett förslag från Kongl. Maj:t om definitiv reglering af landshöfdingelönerna. Kongl. Maj:t har redan 1871 gjort en reglering, som sades vara definitiv, ehuru sedan dess och det oaktadt lönerna höjts. Det skäl, som förut alltid anförts mot en slutlig och afgörande reglering, nemligen, att det finnes några höfdingar qvar på gamla staten, har numera i det närmaste upphört att gälla, sedan af dessa på gammal stat varande embetsmän numera endast kvarstår landshöfdingen i Gefleborgs län. Jag tror därför, att vi snart hafva att vänta ett förslag från Kongl. Maj:t om definitiv reglering, och att emellertid den föreslagna skrifvelsen icke är annat än ett uttryck af en icke oberättigad otålighet från representationen.

Herr Lundin: Ehuru sparsam, vill jag dock tillkännagifva, att jag icke anser det vara på sin plats att sänka och minska landshöfdingarnes löner, i synnerhet då vi veta, att deras embetsgöromål blifva alltmer utvidgade och att de flesta af dem söka att göra sig förtrognas med sina läns förhållanden, hvilket icke kan ske utan uppoffringar, derest de skola vinna sina syftemål till

gagn för det allmänna. Jag har icke vidare att tillägga utan instämmer i Herr vice Talmannens slutord.

*Indrågning
af landshöf-
dingelöne-
reglerings-
fonden.
(Forts.)*

Friherre von Essen, Fredrik: Herr vice Talmannen ansåg, att det icke vore lämpligt, att initiativet i en fråga sådan som denna skulle komma från Riksdagen, utan borde förväntas från Kongl. Maj:t, och enligt hans åsigt skulle olämpligheten i detta förfarande vara ett skäl att icke antaga förslaget. För min del kan jag icke förstå en sådan uppfattning. Det är ju dock Riksdagen, som besluter om anslagen, och svenska folket som betalar dem. Det torde väl då äfven vara i sin ordning, att Riksdagen får hafva sin hand med, när det gäller att besluta om samma anslag. Från denna ståndpunkt sedt, synes det mig, att initiativet bör snarare komma från Riksdagen än från Kongl. Maj:t. Jag vet icke, hvarför Kongl. Maj:t skulle göra någon framställning i ämnet till Riksdagen, då fondens tillgångar äro tillräckliga till att lemna de löner, som Kongl. Maj:t finner skäligena. Deremot synes det mig vara mera skäl, att Riksdagen gör framställning till Kongl. Maj:t, emedan det ju är Riksdagen, som skall pröfva anslagsbehoven. Att sålunda en enskild motionär skall göra framställningen, ligger i sakens natur, ty på annat sätt kan frågan icke komma fram till Riksdagen. Jag finner sålunda, att Stats-Utskottet handlat fullkomligt rätt, då det upptagit frågan till pröfning. Det kan icke sägas vara principiellt riktigt, att den ena embetsmannen skall aflönas efter en norm, den andra efter en annan, och att man skall hafva olika fonder för hvarje särskild lönestat, hvilket ju blott skulle leda till oreda i statshushållningen. Så har förut till viss grad varit förhållandet; och man har, såsom vi veta, indragit boställena, anslagna för olika ändamål, hvilket i väsentlig mån bidragit att förenkla bokföringssättet, underlätta egendomarnes tillsyn och äfven föranledt en betydlig vinst för statsverket genom den ordning och reda, som häraf blifvit en följd. Att det då skall ligga konsekvens uti att tillämpa samma princip äfven i detta fall, synes mig påtagligt. Men, säger man, detta är ett enstaka fall, och det kan hafva sin nytta, att Kongl. Maj:t eger friare händer i fråga om landshöfdingarnes löner. Javäl! men det kan ju hända, att inkomsterna af fonden icke stiga; ty det är erkänt, att arrendena äro uppdrifna så högt under den senaste tiden, att det är mycket möjligt, att de inom kort komma att sänkas. Och i sådant fall skulle det kunna hända, att lönerna icke heller komme att bibehållas vid sitt nuvarande belopp. Detta är visserligen blott ett antagande, men som dock har mycken sannolikhet för sig. Om nu landshöfdingarnes löner i stället fastställas till lämpligt belopp, så betryggas deras ställning, synes mig, på ett fördelaktigt sätt äfven derigenom, att man kan förmoda, att äfven i sammanhang dermed deras pensioner bestämmas till belopp, som sätta dessa embetsmän i tillfälle att vid afskedstagandet få någon ersättning för de kostnader och den skuldsättning, som de möjligen för sin bosättning åsamkat sig. Deras pension är för närvarande bestämd till allenast 6,000 kr., hvilket är lågt i förhål-

*Indragning
af landshöf-
dingelöne-
reglerings-
fonden.
(Forts.)*

lande till andra embeten, der efter lönereglernas genomförande pensionen är bestämd till samma belopp som lönen. Det vore således en fördel för landshöfdingarne, äfven från denna synpunkt sedt, att få sina löner reglerade.

Jag skall icke upptaga Kammarens tid längre, utan endast anhålla att få yrka bifall till Stats-Utskottets förslag, och uppskjuta hvad jag vidare i frågan kan hafva att yttra, till dess den fortsatta diskussionen kan göra ytterligare bemötanden nödiga.

Herr Wallenberg: Det är icke så farligt med tiden, ty vi hafva redan anslagit aftonplenium och det är icke många frågor på föredragningslistan, så att Friherre von Essen behöfde icke tveka att omtala allt hvad han hade på hjertat.

För min del beder jag att beträffande frågan om landshöfdingarnes pensionering få gent emot den siste talaren anmärka, att jag skulle mycket beklaga, om man skulle anse, att dessa embetsmän, hvilkas vikt jag sätter mycket högt, böra, så att säga, "tjena för pensionen". Jag vill, att de skola tjena för lönen, och att de skola vara ordentligt aflönade. Ty att svälta sig fram såsom hög embetsman för att sedan få pension — det är ett tillstånd, på hvilket det allmänna måste komma att lida.

Jag beder att med anledning af Herr Montgomery-Cederhielms yttrande och hans anställda jemförelser mellan statsrådets och landshöfdingarnes löner få erinra om, att jag två gånger väckt motion om, att med statsministerembetet skulle följa en bättre aflöning, så att Konungen icke skulle vara ovilkorligen nödsakad att till denna befattning utse en person, som har enskild förmögenhet. Men detta är för närvarande absolut nödvändigt, så vidt man icke vill hafva det föga uppbyggliga spektaklet att se en embetsman, som innehar den förnämsta platsen i samhället, nödgas skuldsätta sig, för att kunna draga sig fram. Jag är säker om, att Herr Montgomery-Cederhielm båda gångerna motarbetat denna min motion. Jag kommer härvid till en annan sak. När man ser på Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof, så finner man, att deri icke finnes upptaget något anslag till skrifvbiträde åt statsministern. Skall väl han icke behöfva skrifvarehjelp? Skall icke staten bekosta honom en sekreterare och dessutom en skrifvare eller två, om det behöfves, på det att han icke må nödgas sitta och skriva allting sjelf eller låna sig en skrifvare, än från det ena, än från det andra departementet. Detta är ett provisoriskt tillstånd, men det öfverensstämmer alldeles med de åsigt, som representeras af Herr Montgomery-Cederhielm.

Jag vill till sist fästa uppmärksamheten på samme ärade talares klara och tydliga yttrande, att det snart vore att förvänta en Kongl. proposition i ämnet. Om han är så väl underrättad, hvarför är han då så orolig? Jag kan icke finna någon anledning att bifalla den gjorda framställningen.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena

propositioner, först på bifall till Utskottets förevarande hemställan och sedan på afslag derå, samt förklarade sig finna den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

*Indragning
af landshöf-
dingelöne-
reglerings-
fonden.
(Forts.)*

Herr Törneblad h begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller Stats-Utskottets utlåtande N:o 29, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utlåtandet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—48.
Nej—46.

Anmäldes och bordlades Stats-Utskottets utlåtande N:o 12 a, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel.

Kammaren åtskildes kl. 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.